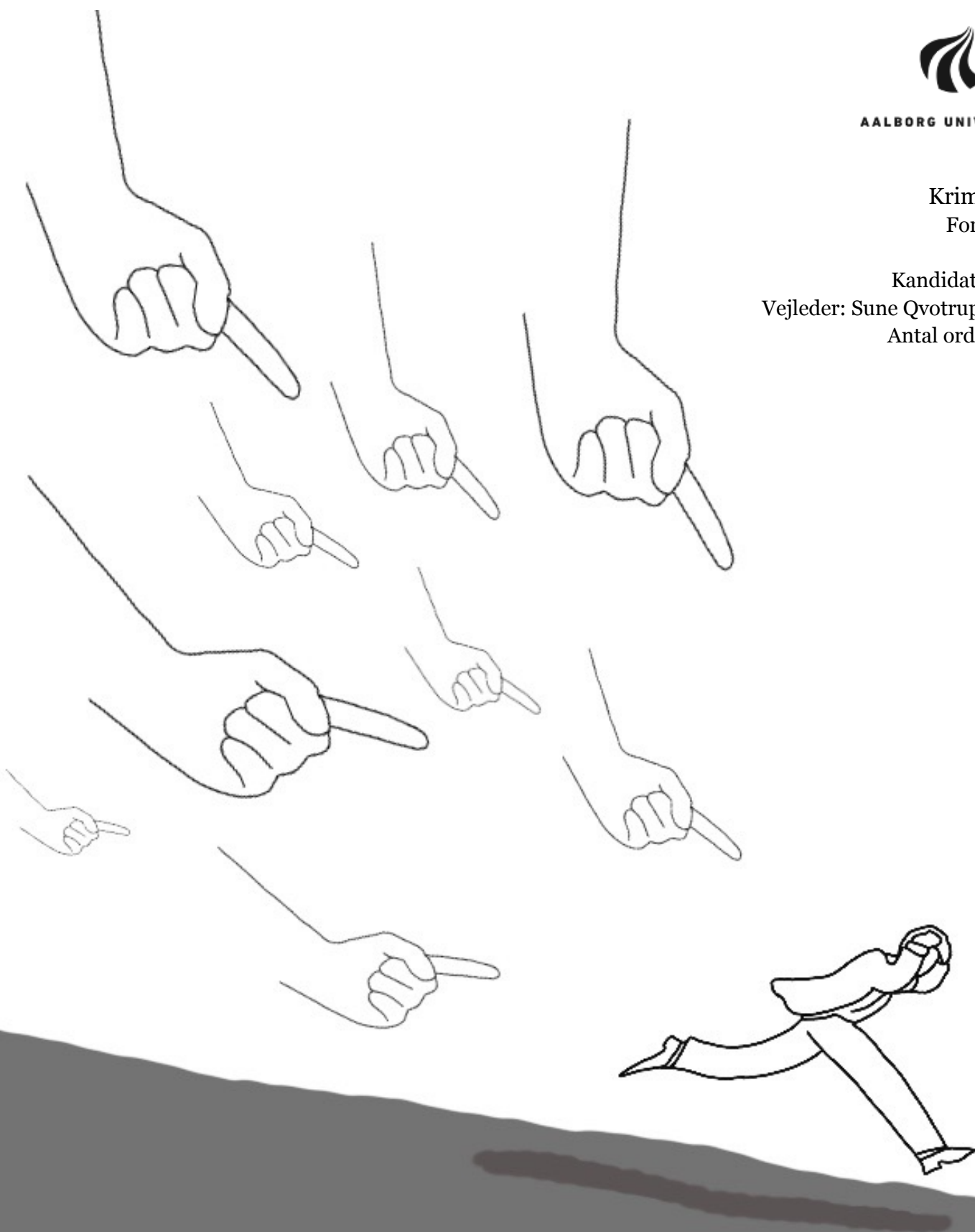

AALBORG UNIVERSITET

Kriminologi
Forår 2023

Kandidatspeciale
Vejleder: Sune Qvotrup Jensen
Antal ord: 22 970

Fra mistænkt til offer

Uskyldig indtil det modsatte er bevist... eller?

Mille Sørensen Fossheim

Abstract

This quantitative and qualitative thesis is interested in one of the most controversial topics in the area of sexual violence, namely false rape allegations. This thesis explores the even more controversial topic, regarding the experiences of how it's like to be the suspect in a rape allegation.

The quantitative part of this thesis deals with a categorization of 120 rape reports from 2022 in Central and West Jutland Police department. The categorization is made based on a disagreement in the police regarding the number of actual false rape reports. The different rape reports consist of five different categories, which are 'clear' rape reports, 'baseless' rape reports, 'unresolved' rape reports, 'false' rape reports and 'uninvestigated' rape reports. The quantitative part of this thesis is developed by a content analysis, which shows that the false rape reports make up 9 % of the total amount of rape reports in Central and West Jutland Police department in 2022. The categorization and the quantitative content analysis is used as a background material for the primary qualitative part of this thesis.

The qualitative study involves the categories concerning the baseless-, the unresolved- and the false rape reports. The collected data for the qualitative part of this study consist of interviews with three young men from the three mentioned categories, who have all experienced being suspected of rape. In the qualitative analysis of the interviews, Erving Goffman's theory of social stigma is used to portray a nuanced and in-depth idea of the stigmatization that suspects in rape reports can experience. The informants spoke about the feeling of being a victim, but not being accepted as such, because they have already been stigmatized as 'a rapist' from the start. As a result of the stigmatization, suspects in rape allegations are subject to different forms of negative effects, which finds to have a significant impact on their lives, even though they're not convicted for the felony. These negative effects furthermore form the basis of different negative feelings, such as uncertainty, meaninglessness, shame, incomprehension, and a feeling of unreality as well as not being heard as a human being. Towards the end of this thesis, a need for some kind of support and help to other individuals in the same situation, is discussed. Based on the qualitative analysis, it's concluded that the consequences of being a suspect of rape can result in a psychologically vulnerable situation for the individual with experienced harassment and social isolation.

Indholdsfortegnelse

1. Forord	4
2. Indledning og problemfelt	5
2.1 Problemstilling	7
2.2 Kontekst	8
2.2.1 Voldtægt jf. Straffelovens § 216	8
2.2.2 Voldtægtsanmeldelser	9
2.2.3 Midt- og Vestjylland som politikreds	9
2.2.4 Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)	10
2.3 Litteraturreview	11
2.3.1 Unfounding Sexual Assault: Examining the Decision to Unfound and Identify False Reports	11
2.3.2 The impact of being wrongly accused of abuse in occupations of trust: victims' voices	12
2.3.3 Opsummering af litteraturreview	13
3. Teori	14
3.1 Erving Goffmans teori om stigma	14
4. Metode	18
4.1 Forskningsdesign	18
4.2 Kvantitativ metode: Indholdsanalyse	19
4.2.1 Dataindsamling	20
4.2.2 Databehandling & samarbejde med MVJYLs Politi	21
4.2.3 Kategorisering af voldtægtsanmeldelser	23
4.3 Kvalitativ metode: Interviews	27
4.3.1 Udvælgelse af informanter	27
4.3.2 Rekruttering af informanter	29
4.3.3 Præsentation af informanter	29
4.3.4 Interviewsituation og interviewguide	30
4.3.5 Databehandling	33
4.4 Ethiske overvejelser	34
4.5 Kvalitetskriterier	38
4.5.1 Reliabilitet	38
4.5.2 Validitet	40
4.5.3 Generaliserbarhed	42
5. Resultater fra den kvantitative indholdsanalyse	44
6. Analyse: Stigmaet 'voldtægtsforbryder'	46
6.1 Hvem ved hvad?	47
6.1.1 Der går ikke røg af en brand uden at der er ild i den	47
6.1.2 "Ingen idé om hun har sagt det til ingen eller sagt det til 20"	49
6.1.3 Afsløre eller passere?	50
6.1.4 Uskyldig indtil det modsatte er bevist...eller?	52
6.2 Følelsen af forkerthed og personlig skam	55
6.2.1 Overgangen fra 'normal' til mistænkt for voldtægt	55
6.2.2 Stigmaets indflydelse på selvopfattelse og social opførsel	57
7. Diskussion: Fra mistænkt til offer	62
8. Konklusion	64
9. Litteraturliste	65
10. Bilagsliste	71

1. Forord

Jeg vil begynde med at takke Midt- og Vestjyllands Politi for deres tillid og for at åbne deres døre for mig og mit specialeprojekt. En speciel tak til Marie Skov for et udmærket og tæt samarbejde, samt løbende sparring, vidensdeling og kontaktfremdrift til informanter. En særlig tak skal lyde til undersøgelsens informanter for deres medvirken. Specialet ville ikke være muligt uden deres deltagelse. Dernæst vil jeg også gerne sige tusind tak til min kæreste, venner og familie for opmuntring undervejs. Også en stor tak til jer der har hjulpet med feedback og korrektur. Endelig, vil jeg varmt takke min specialevejleder, Sune Qvotrup Jensen for god og kvalificeret vejledning, feedback og inspiration gennem specialeprocessen.

2. Indledning og problemfelt

“Rape is unique. No other violent crime is so fraught with controversy, so enmeshed in dispute and in the politics of gender and sexuality. For example, despite decades of careful social science research, prevalence rates are still frequently challenged on political grounds, and bold assertions are made in the absence of any data. And within the domain of rape, the most highly charged area of debate concerns the issue of false allegations”

(Lisak, Gardinier, Nicksa & Cote, 2010, s. 1318).

Et af de mest kontroversielle, og mindst forstået, spørgsmål og problem indenfor tematikken om seksuel vold, er udbredelsen af falske anmeldelser (Spohn, White & Tellis, 2014), som Lonsway (2010) omtaler som “elefanten i rummet”. Flere internationale undersøgelser viser, at der i politiet, kan ses en bred opfattelse af, at mange kvinder indgiver falsk anmeldelse af voldtægt, hvor opfattelsen af en høj forekomst af falske anmeldelser kan udspringe fra mange forskellige grunde, som fx kulturelle forståelser af køn og seksualitet (Jakobsen, 2021). Men flere undersøgelser viser imidlertid, at der er individuelle forskelle blandt politifolk. Bl.a. viser en interviewundersøgelse, at nogle politifolk mente, at falske voldtægtsanmeldelser udgør 5 % af alle voldtægtsanmeldelser, mens der i samme undersøgelse også kunne ses politifolk som mente, at op til 90 % af alle voldtægtsanmeldelser er falske (McMillan, 2018). Denne udbredelse af divergerende undersøgelsesresultater afhænger af, hvad der præcist tælles, og hvem der tæller dem (Lisak, et al., 2010). Den store uenighed om hvor mange voldtægtsanmeldelser som rent faktisk er falske, kommer også til udtryk i det danske politi.

Nærværende undersøgelse vil kigge nærmere ind på en grund til, at der ses en uenighed i politiet omkring forekomsten af falske voldtægtsanmeldelser, hvilket er, at falske anmeldelser er en samlebetegnelse for flere typer af anmeldelser. Samlebetegnelsen indeholder både de reelle falske anmeldelser, men også de sager, hvor der ikke findes tilstrækkeligt bevis, og derfor tidligt henlægges (Jakobsen, 2021). Dette kan eksempelvis være de ‘sager som aldrig vil kunne komme for retten’ (Scharling, 2019), som ofte omtales som ‘påstand mod påstand’ eller ‘gråzone-sager’. Denne type sager kan ses i sammenhæng med ‘gråzone-sex’, som omtales som seksuelle handlinger, som er ubehagelige og uønskede, men som ikke lever op til straffelovens kriterier for voldtægt (Skilbrei & Stefansen, 2018). Disse sager kan dukke op når, der ingen vidner eller fysiske skader er, og der kun ses påstand mod påstand, om hvad, der egentlig foregik og specielt om, hvorvidt det var samtykke til det seksuelle samvær (Lynbech & Prieur, 2020). ‘Gråzone’-begrebet bruges derfor både om sager, hvor det muligvis er voldtægt, men også om

hændelser, som ikke er voldtægt (Jakobsen, 2021). Dette kan dermed være med til at skabe en forvirring omkring antallet af reelle falske voldtægtsanmeldelser, men også antallet af andre kategorier indenfor voldtægtsanmeldelser. Det kan derfor ses et behov for en opdeling med forskellige kategorier af voldtægtsanmeldelser, så falske voldtægtsanmeldelser kun er de reelle falske voldtægtsanmeldelser, og ikke bare en af flere typer af voldtægtsanmeldelser under samlebetegnelsen.

Ved reelle falske voldtægtsanmeldelser, bliver gerningspersonen i sagen, mistænkt for en voldtægtshandling som vedkommende ikke har gjort. Men da der ses flere voldtægtssager hvor det er 'påstand mod påstand', kan det være chance for at gerningspersonen i disse sager, også bliver mistænkt for en handling vedkommende ikke har gjort. Dette kan ses på som et kontroversielt problem, da det samtidig er lige så stor chance for at den mistænkte faktisk har udført en voldtægtshandling. Voldtægt er et af de mest alvorlige overgreb, et menneske kan foretage sig over for et andet menneske (Laudrup, Laursen, Sidenius, Balvig, Martinussen, & Madsen, 2010), og ved en reel voldtægt, er det uden tvivl forurettede som er offeret i sagen. Men det at være mistænkt for en voldtægt som man rent faktisk ikke har gjort, vil, i selv en dag eller to, kunne udmønte sig i nogle psykologiske og sociale traumer (Kanin, 1994). Dette kan give den mistænkte en følelse af, at også være offer i sagen, både på et personligt plan, men også ift. hvordan samfundet dømmer en. Den mistænkte vil dermed gå fra at være en gerningsperson til et offer, i en og samme sag. Det kan ses flere eksempler på tidligere situationer hvor mennesker er blevet udsat for forfærdelige hadforbrydelser, kun baseret på at en person er mistænkt for en handling. Som fx vold som er begået af anti-pædofile selvtægtsgrupper mod personer, der er blevet udpeget som seksualforbrydere, men som ikke er blevet dømt (Hoyle, Speechley & Burnett, 2016). Et andet, endnu mere forfærdeligt eksempel er, Bijan Ebrahimi som blev dræbt og hvor hans krop blev sat ild til, af hans naboer som fejlagtig troede at han var pædofil. Bijans tidligere telefonsamtaler til politiet, hvor han anmeldte sine naboer for chikane, blev stort set ignoreret (Morris, 2015). Selvom dette er brutale eksempler, er det desværre sket kun på baggrund af en mistanke.

Voldtægt i sig selv er et stort problem, men der ses også flere underkategorier af problemfeltet. Nærværende undersøgelse vil derfor tage fat på to af disse. Det første problem er samlebetegnelsen af falske voldtægtsanmeldelser, hvor mange forskellige typer af anmeldelser havner i samme bunke selv om alle anmeldelserne ikke er falske. Dette besvares med en kategorisering af anmeldelserne, som også vil vise omfanget af hver enkelt kategori. Denne kategorisering bruges som et baggrundsmateriale for så at kunne dykke nærmere ned i det andet problem, som omhandler det at blive mistænkt for voldtægt på tværs af de givne kategorier. Formålet med denne er at skildre et nuanceret og dybdegående billede af, hvordan det opleves at være mistænkt i en voldtægtsanmeldelse.

2.1 Problemstilling

Nærværende undersøgelses problemstilling er opdelt i to dele, men i samspil med hinanden, i form af et baggrundsspørgsmål og en problemformulering. Besvarelse af baggrundsspørgsmålet laves i sammenhæng med en kvantitativ analyse, som vil bruges som et baggrundsmateriale for en kvalitativ analyse der vil besvare undersøgelsens problemformulering. Dette vil jeg uddybe nærmere i afsnit 4 om metode. Undersøgelsens baggrundsspørgsmål og problemformulering lyder derfor som følgende:

Baggrundsspørgsmål:

Hvilke typer af voldtægtsanmeldelser ses der i Midt- og Vestjyllands Politikreds, og hvor udbredt er de?

Problemformulering:

Hvilke oplevelser og udfordringer kommer til udtryk hos mistænkte i voldtægtsanmeldelser?

2.2 Kontekst

Følgende afsnit har til formål at uddybe undersøgelsens kontekst og fokuspunkter.

2.2.1 Voldtægt jf. Straffelovens § 216

Undersøgelsens overordnede tema er voldtægt, hvorfor det ses væsentligt at uddybe denne med udgangspunkt i Straffelovens ordlyd, for at sikre en fælles forståelse.

1. januar 2021 blev voldtægtsbestemmelsen i Straffelovens § 216, stk. 1 ændret til, hvad som i daglig tale, omtales som 'samtykkeloven'. Denne tilsiger at voldtægt defineres ved, at man har samleje med en person, som ikke samtykker heri (Straffeloven, 2022). Inden denne lovændring blev det kun kategoriseret som voldtægt, hvis gerningspersonen tiltvinger sig samleje ved brug af vold eller trusler om vold, skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang eller hvis offeret har været i en tilstand eller situation, hvor vedkommende har været ude af stand til at modsætte sig handlingen (Straffeloven, 2020; Justitsministeriet, 2020). Efter lovændringen i 2021, skal følgende betingelser være opfyldt, før et samleje kan straffes som voldtægt; 1) Samleje eller lignende form for sex, 2) manglende samtykke og 3) gerningspersonen skal have forsæt til voldtægt, hvilket indebærer, at gerningspersonen skal have været klar over, at samlejet er sket uden samtykke (Politi, u.å.).

Den gældende straffelovsbestemmelse om voldtægt formuleres således:

§ 216. For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri.

Stk. 2. For voldtægt straffes med fængsel indtil 12 år den, som har samleje med et barn under 12 år. På samme måde straffes den, som er fyldt 22 år og har samleje med et barn under 15 år.

Stk. 3. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særligt farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.

Stk. 5. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at forurettede er offer for menneskehandel.

(Straffeloven, 2022).

2.2.2 Voldtægtsanmeldelser

I henhold til undersøgelsens fokuspunkt, som alene rettes mod voldtægtsanmeldelser og mistænkte dertil, ønskes det at pointeres, at undersøgelsen kun omhandler de registrerede voldtægtsanmeldelser til politiet og ikke voldtægt som kriminel handling. Dette gøres grundet et højt mørketal ved voldtægt (Laudrup, et al., 2010). Mørketallet, også kaldt den skjulte kriminalitet, refererer til den andel af kriminalitet, som ikke kommer til politiets kendskab, og som heller ikke figurerer i politiets registerdata. Derfor kan politiets anmeldelsestal ej heller være et udtryk for den faktiske kriminalitet. Der kan være flere grunde til mørketal, men overordnet set afhænger den af borgernes anmeldelsestilbøjelighed, som kan påvirkes af kriminalitetens art og grovhed (Pedersen, 2018). Forskning, gjort på baggrund af offerundersøgelser, viser at omkring tre ud af fire voldtægter anmeldes aldrig til politiet (Balvig & Kyvsgaard, 2010), hvilket resulterer i et højt mørketal. For at minimere chancen for mørketal i undersøgelsen, fokuseres der udelukkende på registrerede voldtægtsanmeldelser i politiet.

2.2.3 Midt- og Vestjylland som politikreds

Grundet nærværende undersøgelses samarbejde med, og afgrænsning til, Midt- og Vestjyllands Politikreds, vil følgende afsnit omhandle nævnte politikreds.

Midt- og Vestjyllands Politi (MVJYL) er Danmarks geografisk største politikreds og udgør et indbyggertal på 586.000. Politikredsen dækker over kommunerne Ikast-Brande, Silkeborg, Ringkøbing-Skjern, Herning, Holstebro, Viborg, Skive, Lemvig, Struer, Thisted og Morsø (Politi, 2020). Selvom MVJYL er Danmarks geografisk største politikreds, har kredsen ikke mange storbyer. De største byer i politikredsen er Herning, Viborg og Silkeborg, hvor også disse er de største studiebyerne i kredsen. Da MVJYL ikke er i besiddelse af nogle af Danmarks største studiebyer, ligesom København, Aarhus og Aalborg, kan det derfor tænkes, at MVJYL dermed ikke har mange unge studerende boende. Det antages at MVJYLS politi ikke er en typisk 'storbypolitikreds', da den også er kendt for, og udgør, meget landmark. Det formodes derfor, at urbaniseringsgraden i MVJYL er lav, ift. flere andre danske politikredse. Ligeledes kan et lokalsamfunds perspektiv, som ses være mere relevant end et storbyperspektiv, som eksempelvis kan ses i Københavns Politikreds. Overvejelser omkring undersøgelsens inddragelse af MVJYL, uddybes i afsnit 4.5.3.

2.2.4 Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Nærværende undersøgelse er udarbejdet med afsæt i politiets registerdata, hvorfor følgende afsnit ønsker at belyse POLSAS for at give en bedre forståelse ved gennemlæsningen af undersøgelsen. Politiets sagsstyringssystem (POLSAS), som undersøgelsen gør brug af, har et administrativt formål som bl.a. dækker over at registrere anmeldelsessager, henvendelser fra borgere, opfølgning på straffesager mv. Derudover har anvendelsen af politiets registerdata i undersøgelsen den fordel, at dataen afspejler en politifaglig vurdering af, hvorvidt der er tale om en lovovertrædelse eller ej (Politi, 2015). Endvidere forklarer politiet (2015) at POLSAS data ikke låses og kan karakteriseres som dynamiske data. Dataen er derfor et øjebliksbillede, der ikke kan genskabes efterfølgende i systemet, men hvor datasættene gemmes.

Politiets skal foretage registreringer af anmeldelser jf. retsplejeloven (2022) og notatpligten jf. offentlighedsloven § 13 (2020). En anmeldelse skal dermed straks eller hurtigst muligt grundregistreres i politiets sagsstyringssystem POLSAS, og den skal registreres af den, der først modtager den (Politi, 2015). Dog er det ikke altid i overensstemmelse med regler og praksis, da lovovertrædelser kan vise sig at være noget andet at starte med, og ændring af en registrering ikke er muligt. Dette kan fx være hvis der er en registrering af et indbrud, som senere viser sig at være et røveri. Det må i sådanne tilfælde oprettes en ny sag, fordi indbrud og røveri ikke har samme gerningskode¹ (ibid.). Dette kan også forekomme ved voldtægtsager som viser sig at være blufærdighedskrænkelser eller ulovlig tvang. Ligeledes slettes anmeldelser ikke i POLSAS, hvis det viser sig at den formodede lovovertrædelse alligevel ikke var en lovovertrædelse. Grunden til dette er, at det skal være muligt at genskabe sagen, hvis det dukker op nye beviser som giver anledning til igangsættelse af ny efterforskning (ibid.). En anden central problemstilling ved anvendelse af politiets registerdata er, at hver enkelt sag der anmeldes betegnes som et forhold. Ergo kan en kriminel handling omfatte flere strafbare handlinger og samtidig rumme flere forhold, da et forhold svarer til én strafbar handling mhp. straffeloven og politiets gerningskoder. Dette betyder derfor at en person kan blive sigtet for flere forhold, eller flere personer kan blive sigtet for samme forhold, hvis alle har medvirket i den samme lovovertrædelse (ibid.). Denne problemstilling uddybes nærmere i afsnit 4.2.2.

¹ Hver enkel kriminalitetsform har en unik gerningskode i politiets systemer.

2.3 Litteraturreview

I følgende afsnit præsenteres nærværende undersøgelses litteraturreview med eksisterende forskning, hvor de to inkluderte tekster er selektivt udvalgt ud fra relevans for, at give et indblik i forskning på området. Litteraturreviewet omfatter derfor ikke al litteratur fra forskningsfeltet. Den første tekst der præsenteres i litteraturreviewet, knyttes op til den kvantitative del af nærværende undersøgelse for at give et indblik i en kategorisering af voldtægtsanmeldelser i et andet land end Danmark. Den anden tekst, der bliver præsenteret, knyttes derimod op imod den kvalitative del af nærværende undersøgelse, hvor der også er gjort brug af interviews af mistænkte.

Litteraturreviewet er baseret på en søgning ved følgende digitale databaser: Aalborg Universitetsbibliotek, Google Scholar, The British Journal of Criminology og JSTOR. Derudover har jeg også spurgt Traumeinformeret Praksis ved MVJYLs politi om de er i besiddelse af relevant forskningslitteratur. I første omgang blev der kun brugt danske og norske søgeord som fremviste minimalt med relevant forskning på området, hvorfor søgeordene blev oversat til engelsk for at udvide søgningen. Søgeordene som blev brugt var: *false allegations*, *false rape reports*, *false sexual assault*, *false convictions*, *wrongful accusation & rape suspect*. Qua litteratursøgningen, fremhæves følgende to forsknings litterære tekster:

2.3.1 Unfounding Sexual Assault: Examining the Decision to Unfound and Identify False Reports

Spohn et al. (2014) forklarer i deres forskning, at af de mest kontroversielle - og mest uforstående - spørgsmål indenfor seksuel vold, er udbredelsen af falske anmeldelser om voldtægt. Antallet af falske anmeldelser varierer meget, hvilket afspejler forskellene i måden, hvorpå de falske anmeldelser bliver defineret, og i de metoder, som bruges til at identificere dem. I forlængelse heraf, bliver der fremlagt tidligere forskning der viser, at i nogle tilfælde ligger falske voldtægtsanmeldelser mellem 30 % og 40 %, mens de i andre tilfælde ligger på 2 % eller lavere. Spohn et al. (2014) har derfor udformet en kvantitativ og kvalitativ undersøgelse om problematikken, hvor der er inddraget kvantitativt og kvalitativt data om voldtægtssager rapporteret til LAPD² i 2008, samt kvalitative interviews med efterforskerne, der var tildelt sagerne. Spohn et al. (2014) tager udgangspunkt i Lisak et al. (2010) definitioner på en falsk

² Los Angeles Police Department

voldtægtsanmeldelse og en grundløs (baseless) voldtægtsanmeldelse. En falsk anmeldelse er her defineret som en anmeldelse, der var bevidst opdigtet af anmelderen. Endvidere blev en anmeldelse kun kategoriseret som falsk ved overensstemmelse med FBI's³ og IACPs⁴ retningslinjer, hvorfor der også skulle været en grundig efterforskning som lod politiet konkludere, at påstandene var falske, og at der ikke var begået noget strafbart. Denne kategori indeholdt også anmeldelser som blev trukket tilbage, selvom Spohn et al. (2014) bemærker, at bare fordi en anmeldelse er tilbagetrukket, betyder det ikke, at et overgreb ikke har fundet sted. Endvidere skal sagen indeholde beviser, der tyder på, at anmelderen bevidst opdiger påstanden om voldtægt (ibid.). Anmeldelserne som blev kategoriseret som grundløse var de sager som ikke opfylder den juridiske definition af voldtægt, selvom offeret ikke bevidst lyver om at blive voldtaget. Dette var årsagen til at sager som var ubegrundede (unfounded) af politiet efter en efterforskning som viste, at der ikke var begået noget strafbart, men der var ingen beviser for, at anmelderen bevidst løj om hændelsen. Førnævnte kan eksempelvis være tilfælde, hvor enhver information var uklar, fx grundet alkohol- og/eller narkotikapåvirkning uden nogle fysiske beviser (ibid.) Resultaterne fra undersøgelsen viste, at LAPD klassificerede de fleste af deres sager som ubegrundede, og at mere end to tredjedele af disse var falske voldtægtsanmeldelser hvor anmelderen havde opdigtet en løgn om voldtægt. Antallet af falske voldtægtsanmeldelser fra undersøgelsen, var derfor på ca. 4,5 %. Endvidere fandt Spohn et al. (2014) også, at tilbagetrækning af anmeldelser var den største forudsigelse for kategorien falske anmeldelser. Derudover kunne det ses, at hændelsens alvorlighed og ofrets troværdighed var stærke faktorer for at en anmeldelse blev kategoriseret som ubegrundet, som hverken er indenfor kategorierne om falsk, grundløs eller sand anmeldelse (ibid.).

2.3.2 The impact of being wrongly accused of abuse in occupations of trust: victims' voices

I 2016 udkom en forskning fra Center for Criminology ved University of Oxford som gjorde opmærksom på lidelsen som kan påføre dem som er i en tillidsrelation og bliver uretmæssigt anklaget for overgreb (Hoyle et al., 2016). Forskningen introduceres med følgende citat fra COTWA⁵:

³ Federal Bureau of Investigation

⁴ International Association of Chiefs of Police

⁵ Et samfund for mennesker som er blevet uretmæssigt anklaget

“Accusations of serious criminality, especially alleged sexual wrongdoing, are often their own convictions in the high court of public opinion because the stigma is so severe, and because definitively proving innocence in a disputed sex case often is impossible” (Hoyle et al., 2016).

Citatet fremhæver det stigma mistænkte ved falske anklager i seksual sager kan opleve. Forskningen tager udgangspunkt i informanter, der arbejder med mennesker, hvor tillid spiller en central rolle, som fx lærere, religiøse roller, plejehjemsarbejdere, politibetjente, børnepsykologer og pædagoger. Anklagerne mod informanterne er forskellige, men er enten anklage om seksuelt misbrug, anklage om fysisk overgreb, anklage der involverer en sårbar voksen eller anklage der involverer børn. Informanternes retslige proces fra anmeldelsen er også varierende, men undersøgelsen fokuserer på dem, der er lovligt uskyldige i henhold til EMRK art. 6, stk. 2 (1998) som hævder retten til at anses som uskyldig indtil det modsatte er bevist. Derfor indeholder undersøgelsen både informanter som 1) ikke er blevet sigtet, 2) sigtet, men ikke retsforfulgt, 3) er blevet retsforfulgt, men senere frifundet eller 4) dømt, men senere fik ophævet dommen ved anke (Hoyle et al., 2016). Årsagen til at frifundede er inddraget i undersøgelsen er, at selvom der ikke er noget som hedder en ‘lovlig konstatering af uskyld’, vil en ophævelse af en dom, baseret på beviser der viser en rimelig tvivl om at være skyldig dømt, tilbagegive personen status som formodet uskyldig. Informanterne i undersøgelsen fortalte om ødelagte karrierer, skade på deres familier og oplevelse af et psykisk traume, der varede længere end deres, til tider korte, møder med det strafferetlige system (ibid.). Hoyle et al. (2016) anerkender, i deres undersøgelse, vigtigheden af at give en stemme til kvinder og mænd, der er blevet falsk anklaget for at have skadet mennesker i en tillidsrelation.

2.3.3 Opsummering af litteraturreview

Efter en fremsøgning efter relevant forskningslitteratur og efterfølgende litteraturreview, viser denne, at der findes få internationale studier af kategoriseringer af voldtægtsanmeldelser, men at kategoriseringen er kompleks. Studierne laves alle på baggrund af uenigheden om det faktiske antal af falske voldtægtsanmeldelser, hvorfor der ses et behov for en kategorisering af disse. Endvidere viste flere af de læste studier, at de ofte refererede til hinanden. I henhold til hvordan det er at blive mistænkt for voldtægt, sås der kun et mindretal af, specielt kvalitative, forskningsstudier omhandlende dette. Dog findes der ses flere studier om hvordan det er at blive falskt anklaget, og i nogle tilfælde også uskyldig dømt til fængsel generelt, men ikke specifikt mod voldtægtssager.

3. Teori

Følgende teori afsnit vil udlægge den teori som bliver anvendt i analysen, mhp. at besvare undersøgelsens problemformulering fyldestgørende. Ved gennemlæsning af eksisterende forskning samt dataindsamling af de kvalitative interviews, blev det tydeligt, at stigmatisering er et centralt omdrejningspunkt indenfor dette undersøgelsesområde. Derfor ses det fordelagtigt at inddrage Goffmans teori om stigma, som kan bidrage til en forståelse af de oplevelser og udfordringer mistænkte i voldtægtssager kan stå overfor.

3.1 Erving Goffmans teori om stigma

Ifølge sociologen Erving Goffman (2021), vil mennesket, i mødet med andre, altid have visse forhåndsforestillinger om hvordan det pågældende individ bør være. Disse forestillinger er, ifølge Goffman, noget man senere kan få af- eller bekræftet. Hertil skelner Goffman mellem individets tilsyneladende og faktiske sociale identitet. Et individs 'tilsyneladende sociale identitet' er når et individ bekræfter de forventninger og den bedømmelse, der forventes at blive bekræftet ved senere iagttagelse, hvor et individs 'faktiske sociale identitet' anses som den identitet individet rent faktisk kan henvises til, samt de egenskaber, individet reelt besidder. I mødet med andre, bedømmes man og risikerer at blive stigmatiseret, som ifølge Goffman, forstås som en diskrepans mellem et individs tilsyneladende og faktiske sociale identitet (ibid.).

Stigma er funderet på den sociologiske mekanik, som består i, at samfundet vender sin opmærksomhed mod stigmaet, som efterfølgende kan resultere i en social afvisning, krænkelser af privatliv og manglende anerkendelse af øvrige positive egenskaber hos et stigmatiseret individ (Goffman, 2021). Goffmans omdrejningspunkt er derfor at undersøge denne her sociale interaktion, som opstår mellem et stigmatiseret individ og såkaldte 'normale' mennesker. 'Normale' mennesker skal forstås som mennesker i bestemte kategorier i samfundet, hvor disse kategorier har bestemte egenskaber, der opfattes som normale. Hvorimod et stigmatiseret individ forstås som et individ der besidder et stigma, som betegnes som en egenskab, der er dybt miskrediterende, da den opleves som uforenelig med samfundets stereotype forestilling om, hvordan et givent individ bør være. Alligevel skal det nævnes at en egenskab der stigmatiserer den ene type bærer, kan hos en anden tjene som en bekræftelse på dennes normalitet, hvorfor nogle egenskaber kan være mere eller mindre accepteret i andre miljøer (ibid.).

Overordnet skelner Goffman (2021) stigma mellem tre forskellige former, hvilket er; 1) kropslige vederstyggeligheder, som kendetegnes som fysiske misdannelser, 2) karaktermæssige fejl, som kommer af kompromisløse og negative overbevisninger, folk tilslutter sig ud fra deres kendskab til individets fortid som fx fængselsophold, misbrug, arbejdsløshed etc og til sidst, 3) tribale/slægtsbetingede stigmata som opstår grundet etnicitet, nation, religion etc. Fælles for de tre former, er at individet som bærer stigmaet, afviger fra nogle specielle forventninger (ibid.).

Goffman (2021) forklarer yderligere, at der kan opstå en form for dobbelt opfattelse ved stigmatisering af et individ, der et individ enten er 'miskrediteret' eller 'potentielt miskrediteret'. Et individ som opfattes som miskrediteret, er når det stigmatiserede individ tager sit stigma for givet og forventer at alle tilstedeværende kender til det eller er umiddelbart synligt. Et potentielt miskrediteret individ derimod, er når individets særpræg imidlertid ikke er umiddelbart iøjnefaldende og heller ikke på forhånd kendt af de tilstedeværende. Forskellen her, henviser derfor til, hvorvidt et individ bærer et særpræg, som ikke lader sig skjule, eller om der er tale om et særpræg, der ikke er kendt eller observeret af omgivelserne (ibid.). Men hvorvidt andre mennesker har kendskab til et individs stigma, kan desuden også være baseret på, om de andre mennesker har nogen forhåndsviden om den stigmatiserede, hvor denne forhåndsviden kan være baseret på rygter og sladder. I forlængelse heraf, mener Goffman behandling af vanry, som beskrives som en tilstand som opstår, når der findes personer, som har negative oplysninger om et individ uden at kende ham personlig, hvorfor vanryets åbenbare funktion er social kontrol. Således beskues, at jo flere der kender et individs skyggeside, jo farligere og mere ubehageligt kan et individs situation blive (ibid.).

Hertil nævner Goffman (2021) også, at der i nogle førstemøde-situationer, kan det være svært at skelne mellem, hvem der som anses at være 'vidende' eller 'uvidende' til ens selv og ens stigma. De 'uvidende' er altså dem, for individet er fuldkommen fremmed, ergo en person, de 'uvidende' endnu ikke er begyndt at sammensætte en biografi til, hvor de 'vidende' er dem som personligt kan identificere et individ blot ved at se eller høre hans navn. Yderligere forklarer Goffman (2021), at det individ, som andre kender til, behøver ikke nødvendigvis at vide, at de kender til ham; de andre behøver heller ikke nødvendigvis at vide, at han enten ved eller ikke ved, at de kender til ham. Selvom han tror, at de ikke kender noget til ham, kan han alligevel aldrig være helt sikker på det (ibid.).

Derudover kan et individ, i nogle tilfælde, have et ønske om at søge sig væk fra det normale, som et forsøg på at undgå stigmatisering. Til dette bruger Goffman (2021) udtrykket 'at passere', hvilket ses som en håndteringsstrategi, hvor individet lykkes i hemmeligholdelse af sine potentielt stigmatiserende egenskaber. Men selvom et individ lykkes med at passere og udvise en identitet som normal, er det at passere forbundet med en konstant risiko og frygt for at blive afsløret. Hvis et individ ikke lykkes med at holde sin potentielle stigmatiserende egenskab skjult, kan 'normale' mennesker udøve flere former for diskrimination, da de 'normale' har en antagelse om at de stigmatiserede, ikke er et 'rigtigt menneske' (ibid). Denne diskrimination kan være med til at begrænse individets udfoldelsesmuligheder og ligeledes være forbundet med en skamfølelse, idet vedkommende indser at deres særpræg er dybt miskrediterende. I relation til muligheden for 'at passere' med et ikke-synligt stigma, skal imidlertid den stigmatiserede, erkende, at nære relationer til andre mennesker i vores samfund ratificeres gennem gensidige indrømmelser af tydelige fejl og mangler, hvilket vil få den stigmatiserede til enten at åbne op om sin situation eller føle sig skamfuld over, at man ikke tør (ibid.).

Mange af de individer, som sjældent forsøger at passere, forsøger rutinemæssigt 'at sløre'. Goffman (2021) anvender begrebet sløring, til at beskrive når et individ dækker over stigmaets påtrængthed, således det tiltrækker mindst mulig opmærksomhed, så det bliver lettere for en selv og andre at afledes fra stigmaet. Dog ses praktisering af sløring oftest ved synlige stigma, hvorfor begrebet ikke bliver brugt i nærværende undersøgelses analyse.

Udover en stigmatisering af andre mennesker i samfundet, er Goffman (2021) også interesseret i hvordan den samhandlingsmæssige håndtering af miskrediterede egenskaber påvirker den stigmatiseredes selvopfattelse. Det starter med en transformation fra 'normal' til stigmatiseret status, hvor Goffman (2021) udtrykker, at det kan være svært at forstå, hvordan individer psykologisk kan overleve denne forandring. Et uforberedt statusskifte, hvor man bliver stigmatiseret, vil som regel give et individ en form for chok. Dog mener Goffman at, det smertelige ved en pludselig stigmatisering, kommer ikke fra individets identitetsforvirring, men snarere det forhold, at individet kun alt for godt ved, hvad han er blevet til, som derfor kan påvirke individets selvopfattelse. På baggrund af samfundets opfattelse, kan det således blive anstrengende for den stigmatiserede at hvile i sin positive identitet og dermed resultere i en ændring af sin selvopfattelse (Goffman, 2021). Goffman mener derfor at den stigmatiseredes selvopfattelse forværres, i takt med, at samfundet anskuer vedkommende som noget negativt og forfærdeligt, selvom de i virkeligheden ikke er det og ej heller identificerer sig som at være

det. Til dette pointerer Goffman, at den stigmatiserede også er tilbøjeligt til at føle, at han skal være 'på', således at den stigmatiserede er meget bevidst om sin egen optræden. Hertil beskrives også 'den gode tilpasning' som kan opnås ved at den stigmatiserede person formår at præsentere en identitet, og acceptere sig selv, som 'normal', hvilket kan gøres ved at undgå de situationer, hvor man kan føle sig stigmatiseret. Men ved at man isolerer sig selv, vil den stigmatiserede aldrig opnå en fuldstændig accept af omgivelserne (ibid.).

4. Metode

De følgende afsnit fremlægger den metodiske tilnærming, som benyttes i nærværende undersøgelse. Forskningsdesignet præsenteres først, hvorefter den kvantitative- og kvalitative tilgang fremlægges, og til sidst forekommer nogle etiske overvejelser samt kvalitetskriterier i forskningen.

4.1 Forskningsdesign

Det følgende afsnit fremlægger undersøgelsens forskningsdesign, som anvendes for at besvare problemformuleringen på bedste vis. Undersøgelsen gør brug af en metodekombination, hvor den kvantitative analyse bruges som baggrundsmateriale til besvarelse af undersøgelsens baggrundsspørgsmål, som vil lade sig styre til den primære kvalitative analyse, hvor problemformuleringen besvares. Undersøgelsen er opdelt i to dele, men i samspil med hinanden.

Den første del er lavet på baggrund af et ønske fra Midt- og Vestjyllands Politi, og er en kvantitativ indholdsanalyse af voldtægtsanmeldelser fra nævnte politikreds fra 2022. Denne bliver brugt som et deskriptivt baggrundsmateriale, som er baseret på en tolkning af dokumenter og hvor formålet med denne er, at kategorisere forskellige typer af voldtægtsanmeldelser for så at afdække omfanget af anmeldelseskategorierne. Den anden del ses i forlængelse heraf, da der udarbejdes en kvalitativ analyse med fokus på mistænkte fra tre af givne kategorierne. I den kvalitative analyse gøres det brug af interviews af de mistænkte. Denne analyse laves i samspil med kriminologisk teori og har til formål at undersøge hvordan det opleves at være mistænkt for voldtægt, og hvilke eventuelle udfordringer som forekommer.

Nærværende undersøgelse har gjort brug af en overvejende induktiv tilgang, hvor kendetegnet til den induktive tilgang er, at det arbejdes åbent med empirien og bygger forestillinger om mønstre og sammenhænge alene ud fra, hvad man finder empirisk (Andersen, Binderkrantz & Hansen, 2012). Dette vil altså sige, at analysens centrale begreber og sammenhænge hverken er teoretisk eller empirisk velbeskrevne på forhånd (Jakobsen, 2012). Efter udførelse af interviews og gennemlæsning af eksisterende forskning, blev det tydelig at stigmatisering fylder meget, hvorfor Goffmans teori om stigma bliver inddraget i den kvalitative analyse for at forstå og forklare informanternes oplevelser, som kommer til udtryk i empiriske materiale.

Selv om undersøgelsen har en overvejende induktiv tilgang, er undersøgelser dog sjældent rent deduktive eller induktive (Larsen, 2010), hvilket heller ikke er tilfældet for nærværende undersøgelse. Der ses netop også elementer af deduktiv karakter ved den kvalitative analyse, gennem inddragelse af teoretiske anskuelser i fx interviewguiden og spørgsmålene dertil, for at have en vis påvirkning til interviewsamtalen som kan bruges som et led til at forstå og fortolke de empiriske fund (de Vaus, 2001). Men da det gøres brug af en mere eksplorativ tilgang, hvor empirien som bliver præsenteret i interviewene, bliver det styrende element i undersøgelsen, er den primære tilgang, induktiv.

4.2 Kvantitativ metode: Indholdsanalyse

At data er kvantitative, betyder, at de enten kan tælles eller måles, og dermed opsummeres i fx procenter eller gennemsnit (Hansen, 2012). Desuden kan det ses, at i kvantitative undersøgelser, arbejder man ofte med standardiserede lukkede spørgsmål, der kan besvares ved afkrydsning, standardiseret kategorisering af et fænomen eller egentlig optælling, hvor analysen typisk består i at opstille tabeller, hvor fordelingen af enheder/individer på forskellige kategorier/udfald analyseres (Monrad, 2018). Således knytter nærværende undersøgelse sig til talmæssige opgørelser som udspringer af en kategorisering af de gennemgående voldtægtsanmeldelser.

I den kvantitative analyse gøres der brug af kvantitativ indholdsanalyse, som udformes på baggrund af enkelte kriterier, der skal være opfyldt for at en sag kan kategoriseres med henblik på at lave en kvantitativ fordeling. Kvantitative indholdsanalyser er en metode indenfor dokumentanalyse, hvorpå man kan kvantificere oplysninger i skriftlige materialer samt beskrive forekomster af forskelligt indhold (Hansen, 2012). Formålet med denne metode er at være opdagende, mhp. at søge efter underliggende mønstre og processer (Møller, 2018), hvilket i nærværende undersøgelse er gruppen kategori indenfor voldtægtsanmeldelser. De informationer, man finder i dokumenterne i en kvantitativ indholdsanalyse, skal inkluderes eller ekskluderes konsistent qua et sæt forudbestemte regler, som er præsenteret for læseren (ibid.). Disse forudbestemte regler, er de forskellige kriterier der skal være opfyldt for at en sag kan forekomme i den specifikke kategori. Kategoriseringen og deres kriterier, er ikke baseret på en juridisk vurdering, men snarere en kritisk vurdering efter forsigtighedsprincippet hvor kategoriseringen alene har til formål at give et estimat af typer voldtægtsanmeldelser efter de bestemte kriterier. Udførelsen af kodningen i den kvantitative indholdsanalyse gøres manuelt ved brug af et elektronisk codeskema i Excel. Det anvendte empiriske materiale i

indholdsanalysen udgør politiets registerdata. Da den kvantitative indholdsanalyse i nærværende undersøgelse kun skal bruges som et deskriptivt baggrundsmateriale for besvarelse på undersøgelsens baggrundsspørgsmål, inddrager denne derfor ikke teori og eksisterende forskning. Målet med undersøgelsens kvantitative indholdsanalyse er derfor kun at afkode og tolke det empiriske materiale på en systematisk måde, således at væsentlige oplysninger om voldtægtsanmeldelserne kan afdækkes og dermed kategoriseres, hvor dette vil resultere i en talopgørelse baseret på tolkningsprocessen.

4.2.1 Dataindsamling

Undersøgelsens data er indsamlet ved hjælp af MVJYLS politi og politiets sagsstyringssystem POLSAS, som er uddybet i afsnit 2.2.4. Første skridt i fremsøgningsprocessen var en fremsøgning af anmeldelser under gerningskoden 72305 om 'voldtægt'. Som nævnt i afsnit 2.2.4, kan nogle voldtægtsanmeldelser ændres til andre lignende gerningskoder, fx blufærdighedskrænkelser eller ulovlig tvang. Disse er fravalgt i nærværende undersøgelse, og uddybes nærmere i afsnit 4.2.2. Fremsøgningen af voldtægtsanmeldelser blev foretaget sammen med en tidsmæssig og geografisk afgrænsning.

Den tidsmæssige ramme i undersøgelsen omfatter året 2022. Året 2022 blev valgt grundet et ønske om en nylig periode på et år, hvorfor 2022 er det nyeste fulde år. 2022 er også et år, som ligger efter iværksættelsen af den nyeste lovændring i voldtægtsbestemmelsen jf. Straffelovens § 216 (2022), hvor politiets registreringspraksis af voldtægtsanmeldelser ligeledes er ændret ifm. lovændringen. I henhold til den tidsmæssige ramme, ønskes det igen at understreges, at undersøgelsen ikke omhandler voldtægt som handling, men anmeldelsen af voldtægt. Derfor kan handlingen godt have fundet sted andre år end 2022, men 2022 er året hvor anmeldelsen og det påbegyndte arbejde med sagen er fra.

Undersøgelsens geografiske afgrænsning omhandler kun inddragelse af voldtægtsanmeldelser sket i Midt- og Vestjyllands Politikreds. Dette er foretaget på baggrund af et ønske fra den nævnte politikreds og bruges derfor som en stikprøve i undersøgelsen. Efter fremsøgningsprocessen, blev alle anmeldelserne derefter sat ind i et Excel-dokument med tilhørende journalnummer. Heraf kunne der ses et antal af 145 voldtægtsanmeldelser fra 2022 i Midt- og Vestjyllands Politi.

4.2.2 Databehandling & samarbejde med MVJYLs Politi

Som tidligere nævnt, er den kvantitative del af undersøgelsen lavet på baggrund af MVJYLs politi ønske om et konkret kvantitativt produkt, som statistisk belyser de forskellige typer af voldtægtsanmeldelser. Ønsket om det givne produkt, baseres på en uenighed i politiet omhandlende antallet af voldtægtsanmeldelser som reelt set kan kategoriseres som falske, og antallet af voldtægtsanmeldelser som kan havne i en anden kategori. Udover kategoriseringen, indeholder produktet også yderligere informationer knyttet til sagerne, efter ønske fra politiet. Disse informationer er eksempelvis dato for anmeldelse, dato for gerning, alder på forurettede og mistænkt samt hvem der fremgår som anmelder på sagen. Derudover er der også lavet en kategorisering af typer voldtægt, som eksempelvis overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt, partnervoldtægt og familievoldtægt. Disse typer af informationer, ses ikke som relevante for nærværende undersøgelse, hvorfor tyngdepunktet i den kvantitative indholdsanalyse kun er baseret på kategoriseringen af voldtægtsanmeldelser.

Kodningsarbejde, som fremgår i form af en kategorisering af voldtægtsanmeldelserne, løser jeg i samarbejde med Marie Skov, som er ansat psykolog (Ph.D) i FNT⁶ ved MVJYL. Skov arbejder ved Traumeinformeret Praksis hvor der fordybes i SVÆV-sager⁷, hvor Skov primært sidder med voldtægtssagerne. Ved udarbejdelse af kategoriseringen af voldtægtsanmeldelserne, og de forskellige kriterier hertil, er dette noget Skov og jeg har udarbejdet sammen, hvor det er os der har vurderet at den givne anmeldelse tilhører den bestemte kategori, efter de fastsatte kriterier. Det skal dermed nævnes at kodningsarbejdet for kategoriseringen ikke er baseret på en juridisk vurdering, men en kritisk vurdering efter forsigtighedsprincippet, for alene at give et estimat af de forskellige typer af voldtægtsanmeldelser. Samarbejdets hovedvægt har været, at Skov og jeg har arbejdet i et Excel-dokument med de udtrukne voldtægtsanmeldelser. Vi startede således i hver vores ende af dokumentet og kodet hver enkelt anmeldelse efter de bestemte kriterier. Herefter har vi gennemgået alle anmeldelserne sammen for at være sikre på vores kategorisering, som ses ift. sikring af undersøgelsens reliabilitet, som uddybes nærmere i afsnit 4.5.1. Ved gennemgang af sagerne har vi primært kigget på følgende type dokumenter; slutskrivelser med en anbefaling fra sagsbehandler til Anklagemyndigheden, domsdokumenter, juridiske vurderinger, påtaleopgivelser/afgørelser, breve til forurettede samt afhøringsrapporter af forurettede,

⁶ Forebyggelse, Nærhed og Tryghed

⁷ Stalking, voldtægt, æresrelaterede forbrydelser og vold i nære relationer

mistænkte og vidner. Derudover har vi også haft sparring med involverede efterforskere/sagsbehandlinger under kodningsarbejdet, for at yderligere belyse anmeldelsen.

Idealet for kategoriseringen af voldtægtsanmeldelserne ville have været, at der var nedsat en arbejdsgruppe med flere involverede, som sammen ville gennemgå alle voldtægtsanmeldelserne på et landsdækkende plan. Men grundet, at nærværende undersøgelse er et speciale og der ikke ses ressourcer nok til en undersøgelse med alle danske politikredse involverede, er denne undersøgelse kun udarbejdet af mig og min samarbejdspartner, hvor kun én politikreds er inddraget.

Udover kodning af empirien, havde den manuelle gennemgangen af de 145 voldtægtsanmeldelser ligeledes til formål at frasortere de sager, som ikke ses relevante for det endelige dataudtræk. Anmeldelser som blev frasorteret, er bl.a. anmeldelser fra andre år eller andre politikredse, som er dukket op i det første dataudtræk. Grunden til dette kan være, at nogle sager er blevet oversendt til en sagskompleks, hvor den givne voldtægtsanmeldelse er samlet med andet materiale i en større sag, fra en anden politikreds end MVJYLS politi. Som nævnt i afsnit 4.2.1 om dataindsamling og den tidsmæssige ramme, gælder dette også for de sager, som er samlet med andet materiale i en større sag fra andre år end 2022. Dermed vil disse voldtægtsanmeldelser ikke medfølge i det endelige dataudtræk, da det kun ses at være sager i MVJYLS politi fra 2022, som er relevante for undersøgelsen.

Derudover kunne det ses i visse tilfælde, at nogle sager var opdelt i flere journalnumre, hvis der havde været flere typer af voldtægter med de samme forurettede og mistænkte den samme dag. I disse tilfælde, blev sagerne samlet til én sag. Samtidig blev sager som var opdelt i flere journalnumre, grundet flere involverede mistænkte i en hændelse, ligeledes også sat sammen til kun en enkelt sag. Anmeldelser som også blev fravalgt, var dublikatopretninger, hvor det har været lavet en fejl i oprettelsen således at der ikke findes data på det givne journalnummer. Derfor ses det relevant at bemærke, at selvom der ses et bestemt antal af voldtægtsanmeldelser, behøver dette nødvendigvis ikke at betyde, at der er det samme antal af mistænkte eller forurettede fra 2022 i MVJYLS politi, da det kan være flere involverede i en og samme voldtægtssag.

Endvidere blev de anmeldelser hvor mistænkte er under den kriminelle lavalder jf. Straffelovens § 15 (2022), frasorteret fra det endelige dataudtræk. Som nævnt tidligere, blev også de anmeldelser som blev omgjort fra voldtægt jf. Straffelovens § 216 (2022) og til andre former for kriminelle handlinger, fravalgt. Disse kriminelle handlinger var eksempelvis blufærdighedskrænkelser eller ulovlig tvang jf. Straffelovens §§ 232 og 260 (2022).

Efter den manuelle gennemgang af dataudtrækket som havde til formål at eliminere forstyrrende variabler for det endelige resultat, viste det fuldkomne dataudtrækket et antal af 120 voldtægtsanmeldelser fra 2022 i Midt- og Vestjyllands Politikreds.

Tabel 1: Frasortering af voldtægtsanmeldelser

Type frasortering:	Antal:
Dublikatopretninger / ingen data på sag	2
Sager med mistænkt under 15 år	2
Sager med samme mistænkt og forurettede, fx. i parforhold	7
Sager hvor forurettede anmelder flere forhold på en gang	6
Sager der er overført til andet sagskompleks i anden kreds og/eller andet år	3
Sager anmeldt i fx 2021 og omdøbt til voldtægt i 2022	1
Sager omdøbt til anden kriminel handling, fx ulovlig tvang eller blufærdighedskrænkelse	4
Totalt antal anmeldelser fjernes:	25
Totalt 120 voldtægtsanmeldelser i Midt- og Vestjyllands Politikreds i 2022	

4.2.3 Kategorisering af voldtægtsanmeldelser

Kategoriseringen af voldtægtsanmeldelserne fra 2022 i Midt- og Vestjyllands Politikreds, opdeles efter fem kategorier og bidrager til en kvantitativ deskription. Igen, ses det relevant at nævne at kategorisering ikke er baseret på en juridisk vurdering, men en kritisk vurdering efter forsigtighedsprincippet hvor kategoriseringen alene har til formål at give et estimat af typer voldtægtsanmeldelser efter bestemte kriterier. Følgende viser de fem kategorier og deres kriterier:

Tydelige voldtægtsanmeldelser

Tydelige anmeldelser er når politiet er overbeviste om at forurettede i sagen fortæller sandheden og at det er sket en juridisk voldtægt. Eksempler på dette er i sager hvor gerningspersonen er fundet skyldig, sager hvor der er rejst tiltale, men retssag afventer, og sager der endnu er under efterforskning, men peger tydeligt i retning af tiltale. Derudover kan dette også være sager med baggrund i et længerevarende voldeligt parforhold, hvor tidligere sager ikke indikerer gensidigt konflikt om fx forældremyndighed. Tidligere sager kan her være flere husspektakler o.l., voldsepisoder, tilholdssager, risikovurderinger mv.

Tabel 2: Tydelige voldtægtsanmeldelser

Kriterier der SKAL være opfyldt for at en sag kategoriseres som en tydelig voldtægtsanmeldelse:

- 1) Der er en tydelig opfattelse om at forurettede taler sandt i sin forklaring
- 2) Det beskrevne opfylder kriterierne for voldtægt jf. Straffelovens § 216 (2022)
- 3) Der er rejst sigtelse (hvis mistænkt er identificeret)
- 4) Der er en tydelig opfattelse af at den mistænkte har været klar over at der manglede samtykke til samlejet
- 5) Der er beviser og/eller vidner der underbygger forurettedes forklaring

Yderligere kriterier der kan indikere en tydelig voldtægtsanmeldelse:

- 6) Der er rejst tiltale for voldtægt
- 7) En eventuel frifindelse i byretten eller landsretten er baseret på vidnebevisets styrke og ikke på nyfundne beviser der direkte modbeviser påstanden om voldtægt

Grundløse voldtægtsanmeldelser

Ved grundløse anmeldelser, er det nødvendigvis ikke forkert at det er lavet en anmeldelse. Men det er forkert at ordet voldtægt er blevet brugt. Dette kan derfor være anmeldelser hvor ingen lyver om hændelsesforløbet, men det er bare ikke sket en juridisk voldtægt. Denne kategori kan leve op til Skilbrei & Stefansens (2018) definition på 'gråzone-sex' som omtales som seksuelle handlinger, som er ubehagelige og uønskede, men som ikke lever op til straffelovens kriterier for voldtægt. Dette kan eksempelvis være en beskrivelse af et seksuelt samvær, hvor den ene part ikke har haft lyst, men ikke har kommunikeret eller givet udtryk for dette, til den anden part. Det kan også være en anmeldelse hvor der beskrives et seksuelt samvær hvor forurettede siger "stop" i sekundet hvor mistænkte får udløsning. Flere eksempler på en grundløs voldtægtsanmeldelse kan være sager hvor forurettede har misforstået hvad et samtykke er, fx hvis forurettede har følt sig presset til samleje og 'hjælper til', har ikke haft lyst til samleje men er 'gået med til det' eller også hvis forurettede har 'faket' et samtykke for at få det overstået. Sager hvor forurettede ingen erindring har, men anmelder på baggrund af en mistanke om voldtægt og hvor efterforskningen viser at der ikke er sket en voldtægt, kategoriseres også som en grundløs voldtægtsanmeldelse. Dette kan eksempelvis være i tilfælde hvor forurettede mener, at der ikke kan have været samtykke på samlejetidspunktet, fordi hun intet kan huske/var fuld eller i tilfælde hvor efterforskningen tydeligt peger på at der var samtykke på samlejetidspunktet samt hvis efterforskningen viser der slet ikke var samleje (fx med videoovervågning bevis).

Tabel 3: Grundløse voldtægtsanmeldelser

Kriterier der SKAL være opfyldt for at en sag kategoriseres som en grundløs voldtægtsanmeldelse:

- 1) Der er en tydelig opfattelse af at forurettede taler sandt i sin forklaring
- 2) Det beskrevne opfylder IKKE kriterierne for voldtægt jf. Straffelovens § 216 (2022)
 - 1) Der er IKKE rejst tiltale for voldtægt
 - 2) En evt. slutskrivelse indeholder en af følgende årsager:
 - a) Der er en rimelig formodning om at der ikke er begået noget strafbart
 - b) Sigtelsen har vist sig at være grundløs

Yderligere kriterier der kan indikere en grundløs voldtægtsanmeldelse:

- 1) Forurettede har ingen erindring om hændelsesforløbet, men anmelder på baggrund af sin egen mistanke, og efterforskningen viser, at en voldtægt med størst sandsynlighed ikke har fundet sted.

Uafklarede voldtægtsanmeldelser

Uafklarede anmeldelser er, når der ses en tvivl om, hvem der taler sandt, grundet modstridende forklaringer om hændelsesforløbet. Dette kan også være sager hvor både mistænkte og forurettede har opfattet en situation så forskelligt, at ingen af dem direkte lyver. De uafklarede anmeldelser forekommer således, når politiet er, efter afsluttet efterforskning, stadig ikke afklaret omkring hvad der rent faktisk er sket. Kategorien har en bred variation af sager, men kan fx være sager hvor det mistænkes falsk anklage, men at der ikke findes belæg for at kategorisere voldtægtsanmeldelsen som falsk. Det kan også være sager helt uden vidner og beviser, samt sager hvor der ikke fremkommer en tydelig forståelse af hændelsesforløbet.

Tabel 4: Uafklarede voldtægtsanmeldelser

Kriterier der SKAL være opfyldt for at en sag kategoriseres som en uafklaret voldtægtsanmeldelse:

- 1) Forurettede og mistænkte/sigtede fremstår begge troværdige i deres forklaringer
- 2) Hverken beviser eller vidner støtter entydigt den enes forklaring frem for den anden
- 3) Der er IKKE rejst tiltale for voldtægt

Falske voldtægtsanmeldelser

De falske anmeldelser er opdigtede voldtægter, som aldrig har fundet sted, da det er en direkte løgn fra forurettedes side. Disse kan indeholde en indrømmelse fra forurettede, hvor forurettede har 'krøbet til korset', men behøver nødvendigvis ikke være en indrømmelse. Eksempler på falske voldtægtsanmeldelser er, at anmeldelse sker på andres initiativ, sager med hurtig tilbagetrækning og 'korte' sager hvor der er en ret hurtig opfattelse af at anmeldelsen er falsk. Der ses også ofte tydelige motiver ved disse anmeldelser, som fx for at skjule utroskab, pinlighed/skam over egen adfærd, for at få opmærksomhed/medlidenhed og/eller jalousi.

Tabel 5: Falske voldtægtsanmeldelser

<p>Kriterier der SKAL være opfyldt for at en sag kategoriseres som en falsk voldtægtsanmeldelse:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Der er bestemte grunde til at formode at forurettede IKKE taler sandt i sin forklaring2) Der er stærke beviser og/eller vidneforklaringer der modstrider forurettedes forklaring3) En evt. slutskrivelse indeholder en af følgende årsager:<ol style="list-style-type: none">a) Der er en rimelig formodning om at der ikke er begået noget strafbartb) Sigtelsen har vist sig at være grundløs <p>Yderligere kriterier der kan indikere en falsk voldtægtsanmeldelse</p> <ol style="list-style-type: none">4) Der er rejst sigtelse mod forurettede for falsk vidneforklaring ELLER forurettede er afhørt herom uden sigtelse5) Der foreligger et tydeligt motiv for den falske anmeldelse

Ikke-efterforskede voldtægtsanmeldelser

Denne kategori indeholder de sager som ikke er blevet efterforsket. Grundet til dette kan fx være, at forurettede trækker sin anmeldelse tilbage inden en afhøring, eller fordi en anden person end forurettede selv foretog anmeldelsen og forurettede aldrig havde et ønske om, at forholdet skulle blive anmeldt.

Tabel 6: Ikke-efterforskede voldtægtsanmeldelser

<p>Kriterier der SKAL være opfyldt for at en sag kategoriseres som en ikke-efterforsket voldtægtsanmeldelse:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Sagen er oprettet, men ikke efterforsket af politiet2) Der er ikke tildelt en kontaktperson fra politiet

4.3 Kvalitativ metode: Interviews

For at bidrage til en fyldestgørende besvarelse af problemformulerings spørgsmål, er der gjort brug af kvalitativ metode, som ifølge Brinkmann & Tanggaard (2016), beskæftiger sig med, hvordan noget siges, gøres, opleves, udvikles eller erfares. Metoden gør det muligt at opnå detaljeret viden om de involverede parter fortællinger (Brinkmann & Tanggaard, 2015a). Derfor ses denne som særlig relevant for nærværende undersøgelse, da undersøgelsen omhandler de mistænkte oplevelser ved voldtægtsanmeldelser. Nærmere bestemt vil den kvalitative analyse foretages gennem brugen af kvalitative interviews, som Kvale & Brinkmann (2015) omtaler som en metode, der forsøger at forstå verden ud fra subjekternes synspunkter, udfolde betydningen af deres oplevelser og afdække deres levende verden forud for videnskabelige forklaringer. Interviews forekommer derfor når man taler med mennesker, fordi man gerne vil vide, hvordan de beskriver deres oplevelser eller artikulerer deres grunde til at handle, som de gør (ibid.). Kvale (1997) understreger, at kvalitative interviews er især velegnet, når man ønsker at opnå indsigt i menneskers livsverden - dvs. deres dagligdagsverden, som de oplever forud for enhver form for forklaring, hvilket derfor er passende for nærværende undersøgelses problemformulering. Hensigten med interviewene vil derfor være at kunne forstå og beskrive informanternes oplevelser og erfaringer, som her er mistænkte i voldtægtsager.

4.3.1 Udvalgelse af informanter

Ved udvælgelse af informanter som interviewpersoner, er det brugt en ikke-tilfældig udvælgelse, hvor jeg bevidst har udvalgt nogle specifikke informanter jeg har ønsket til undersøgelsen. Dette gøres, fordi jeg mener, at de udvalgte potentielle informanter er hensigtsmæssige mhp. belysning af undersøgelsens problemformulering (Larsen, 2010). Ligesom undersøgelsens data i den kvantitative indholdsanalyse er indhentet ved hjælp af MVJYLs politi, er også informanterne til de kvalitative interviews udvalgt og rekrutteret ved hjælp herfra. Den kvantitative indholdsanalyse udgjorde grundlaget for udvælgelsen til de kvalitative interviews, da informanterne blev udvalgt qua anmeldelserne, som fremkommer i det kvantitative baggrundsmateriale.

I nærværende undersøgelse er der tre fremstillede kategorier, som opfylder kriteriet om, at der ikke er rejst tiltale for voldtægt mod den mistænkte, og disse kategorier er; de uafklarede, de grundløse og de falske. Det er til den kvalitative analyse udvalgt en informant fra hver af disse kategorier. Selvom informanterne er fra forskellige kategorier, formodet det stadig, at informanterne vil kunne have nogen af de samme oplevelser og udfordringer. Ved at udvælge informanter på baggrund af den kvantitative analyse og udplukke en informant fra hver af de tre nævnte kategorier, vil dette give et indblik i hvordan det er at blive mistænkt i en voldtægtsanmeldelse, uafhængig af om der foreligger beviser for falsk anklage eller ej, da det at blive anklaget for voldtægt formodes, at ville påvirke den enkelte. Fælles for de mistænkte i de tre kategorier er også, at alle mener selv de er uskyldige i sagen, sagen er henlagt og de er heller ikke tiltalt for voldtægt. I forlængelse heraf ønskes det at pointere, at nærværende undersøgelse ikke er optaget af skyldsspørgsmålet i sagen, men at deres selvbestemte uskyld formodes at komme til udtryk i interviewene. Siden informanterne ikke er dømt, vil de, i undersøgelsen, derfor anses som uskyldige indtil det modsatte er bevist, jf. EMRK art. 6, stk. 2 (1998). Undersøgelsens kategorien om ikke-efterforskede voldtægtsanmeldelser er udelukket, da der ikke er oprettet en sag på anmeldelsen og de mistænkte ved denne kategori, heller ikke er blevet kontaktet. Desuden er mistænkte fra de tydelige voldtægtsanmeldelser også fravalgt, da de er sigtet og det beskrevne i sagen opfylder kriterierne for voldtægt jf. Straffelovens § 216 (2022), samt at der er en rimelig formodning om at den sigtede har været klar over at der manglede samtykke til samleje.

Ved udvælgelsen af informanter, udformede jeg en liste med flere potentielle informanter fra de tre kategorier. Udvalgelsen skete ved at fravælge flere sager fra det kvantitative baggrundsmateriale. Fravælgelsen af mulige informanter skete på baggrund af en besværlighed og etisk overvejelse ved afholdelse af interview med nogle af de mistænkte. Dette kunne fx være sager hvor der ville være behov for tolk fordi mistænkte i sagen ikke talte dansk eller sager hvor mistænkte ikke boede i Danmark. Der var også nogle sager som blev fravalgt fordi mistænkte havde lavet flere kriminelle handlinger som fx at sælge stoffer til forurettede i sagen eller anden tidligere kriminel handling som kunne forstyrre samtalen hvis det fyldte under interviewet. Nogle sager blev også fravalgt, hvis forurettede og mistænkte i sagen er blevet kærester (igen) efter voldtægtsanmeldelsen. De mulige informanter blev udvalgt, ikke fordi de er repræsentative for en større gruppe, men fordi de ses relevante for besvarelse af problemformuleringen og vil give det størst mulige indblik i emnet (Harrits, Pedersen & Halkier, 2012). Undersøgelsens selektionsbias diskuteres grundigere i afsnit 4.5.2 om validitet.

4.3.2 Rekruttering af informanter

Undersøgelsens interviews består af tre informanter, som har været rekrutteret på samme vis. Listen på mulige informanter blev derefter sendt til Marie Skov, som havde rollen som gatekeeper. En gatekeeper er en eller flere personer man kan bruge i situationer, hvor det kan være svært at få adgang til de mennesker man gerne vil tale med, som fx lukkede miljøer eller grupper. Dette nødvendiggør en mere "bekvemmelig" tilgang, hvor man må tale med dem, der også gerne vil tale med en tilbage (Harrits et al., 2012). I dette tilfælde, er det de mistænkte i voldtægtssager som kan være svære at få adgang til. Derudover har gatekeeperen en autoritet til at give eller nægte forskeren adgang til at udføre en forskning, men kan derfor også vejlede til hvordan forskeren kan få adgang til feltet (Kristiansen & Krogstrup, 1999). Jeg brugte Marie Skov som gatekeeper, da det er Skov som har været min samarbejdspartner under udarbejdelsen af det kvantitative baggrundsmateriale, samt at det er hende som primært arbejder med voldtægtssager i MVJYLS politi og derfor har haft kontakt til nogle af de mistænkte tidligere. Skov startede rekrutteringsprocessen ved, at hun ringede ud til de potentielle informanter og fortalte om undersøgelsen. Af de potentielle informanter, hvoraf de to første ikke svarede, men de tre næste ønskede alle at deltage, hvorefter kontakten til de resterende potentielle informanter stoppede. De tre informanterne fik oplyst, at jeg ville kontakte dem via mail. Mailkorrespondancen mellem informanterne og mig var derefter en uddybelse af undersøgelsen samt aftale om tidspunkt for udførelse af interview. Derudover fik informanterne også tilsendt en interviewguide (Bilag D) og samtykkeerklæring (Bilag E), som vil belyses senere i undersøgelsen.

4.3.3 Præsentation af informanter

I det følgende afsnit vil de tre informanter præsenteres med et pseudonym for at overholde informanternes anonymitet. Præsentationen vil give læseren kendskab til, hvilken informant der tilhører den pågældende anmeldelseskategori. Endvidere vil informanternes historie, som forekommer fra interviewet, præsenteres for at give læseren et indblik i den gældende kategori. Dette gøres kortfattet for at overholde anonymiteten i undersøgelsen. Præsentationen er kun udarbejdet ved hjælp af de afholdte interviews, og dermed ikke fra dataindsamlingen til indholdsanalysen.

Eric: Uafklaret voldtægtsanmeldelse

Eric's historie omhandler, at han havde kommet i kontakt med en pige på en datingapp hvor de havde aftalt, at de skulle mødes mhp. seksuelt samvær. Efter den seksuelle hændelse får Eric at vide, at kvinden ønskede at anmelde ham for voldtægt. Eric ønskede at komme kvinden 'i forkøbet' ved at selv gå til politiet for at fortælle at der vil være en kvinde som vil indgive en falsk anklage mod ham. Efter anmeldelsen sender kvinden efterfølgende beskeder til Eric, hvor hun bl.a. spørger om hvad han laver og om de skulle ses igen (Bilag A).

Oliver: Falsk voldtægtsanmeldelse

Oliver oplevede, at hans ekskæreste anmeldte ham for voldtægt flere måneder senere. Sagen bliver set på som en jalousi-sag, da ekskæresten gerne ville blive kærester med Oliver igen, men at han kort tid efter det blev slut mellem dem, havde Oliver fundet en ny kæreste, som han stadig er kæreste med. Ekskæresten, som anmeldte Oliver for voldtægt, blev selv anmeldt for falsk anklage af politiet, da der fremkom beviser for dette under voldtægtsanmeldelsen (Bilag B).

Marcus: Grundløs voldtægtsanmeldelse

Marcus oplevede, at en kvinde, han havde været sammen med til en festlig begivenhed, anmeldte ham for voldtægt. Kvinden kontaktede selv Marcus og fortalte, at hun havde anmeldt ham. Kvinden havde fortalt at hun ikke husker noget for hele eftermiddagen og aftenen, og havde ikke styr på hvornår hændelsen var sket eller hvordan (Bilag C).

4.3.4 Interviewsituation og interviewguide

Der findes flere tilgange til hvordan et kvalitativt interview kan udføres, som fx sms/e-mail, spørgeskemaer, telefonsamtaler og ansigt-til-ansigt (Brinkmann & Tanggaard, 2015b). I nærværende undersøgelse gøres der brug af individuelle samtaler, hvor videosamtaleprogrammet Teams blev anvendt for at have en samtale ansigt-til-ansigt, men online. Der blev også benyttet lydoptagelse med diktafon, som jeg vil komme nærmere ind på under afsnit 5.3.5 om behandlingen af empirien.

I undersøgelsen er det valgt at benytte individuelle interviews, da denne interviewtype er, som tidligere nævnt, egnet til at give god indsigt i den enkelte informants oplevelser, erfaringer og livsverdener (Harrits, Pedersen, Halkier & Møller, 2020). Det ses også fordelagtig at benytte individuelle interviews, da interviewene kan omhandle en sårbar tid i informanternes liv, som de fortæller i fortrolighed, hvorfor eksempelvis fokusgruppeinterview på forhånd blev udelukket. Interviewformen som er valgt er, semistrukturerede interviews, muliggør en fastsættelse af samtalens tema, samtidig som det skaber rum for, at informanterne kan bringe deres personlige fortælling i spil, og ligeledes åbner det op for muligheden til, at stille uddybende spørgsmål (Harrits et al., 2012). Semistrukturerede interviews kan derfor minde om en hverdagsamtale, men med et professionelt formål, der indeholder en særlig tilgang og teknik, da det hverken er en åben hverdagsamtale eller et lukket spørgeskema (Brinkmann & Tanggaard, 2015b). Derudover ønskede jeg at høre mere om informanternes side af voldtægtsanmeldelsen, hvorfor jeg begyndte med at spørge ind til deres historie. Dette blev gjort, da det ofte kan være lettere at få interviewpersoner til at formulere sig i narrativer (Tanggaard & Brinkmann, 2010). Informanterne startede derfor med at fortælle sin historie fra ende til anden, hvor jeg stillede spørgsmål løbende i samtalen. Jeg har i nærværende undersøgelse efterstræbt en åbenhed ift. vidensindsamling, hvorfor informanternes historiefortælling har været i centrum.

I forlængelse heraf, blev der, som tidligere nævnt, udformet en interviewguide, da denne, på en hensigtsmæssig måde, kan give anledning til at guide samtalen i retning af undersøgelsens problemformulering, både inden og under interviewet (Harrits et al., 2012). Som nævnt i afsnit 4.1, er der i undersøgelsen gjort brug af en overvejende induktiv tilgang, men at der kan i interviewguiden ses elementer af deduktiv karakter. Dette kommer til udtryk da interviewguiden har et mindre teoretisk afsæt for at kunne have en vis påvirkning til interviewsamtalen mhp., at kunne besvare problemformuleringen på bedste vis.

Informanterne fik tilsendt interviewguiden inden interviewet, for at give dem muligheden til at forberede sig og reflektere over interviewets udfoldelse. Interviewguiden blev opbygget på en sådan måde, at den først indeholdt en præsentation af undersøgelsen og dens formål for at skabe en gennemsigtighed overfor informanterne (Bilag D). I præsentationen af undersøgelsen forekom det også en introduktion af mig som interviewer, en bemærkning angående informantens anonymitet i undersøgelsen samt information om lydoptagelse af interviewet. Derudover blev det også præciseret for informanten, at jeg ikke var interesseret i skyldsspørgsmålet, men kun informantens efterfølgende oplevelser af anmeldelsen (ibid.).

Dernæst, i interviewguiden, fulgte oplysninger som strukturen i interviewet. Disse oplysninger var bl.a., at interviewet er semistruktureret, men med udgangspunkt i informanternes historie og narrativ (ibid.). Hertil menes der, at det vil være nogle spørgsmål, der danner ramme for interviewet samtidig med, at det er informanternes fortælling som er af interesse, hvorfor informanterne gerne må komme med indspil til hvad informanterne selv ønsker er relevant for undersøgelsen. Derudover oplyses det i interviewguiden, at der kan forekomme uddybende spørgsmål fra mig som interviewer. Under informationen om interviewstrukturen, fulgte også det indledende spørgsmål om informantens oplevelse af at blive anmeldt for voldtægt (ibid.). Denne type åbningsspørgsmål giver informanten anledning til at fortælle en historie om en konkret episode i livet, som kan have relation til tematikken (Tanggaard & Brinkmann, 2010).

Herefter fremgår de spørgsmål, som kunne forekomme under informanternes historiefortælling (Bilag D). Dette var bl.a. opfølgende spørgsmål til informantens historie, som var med til at uddybe relevante dimensioner af informantens beskrivelser samtidig som var med til at holde fortællingen i live (Tanggaard & Brinkmann, 2010). Endvidere var der også sonderende spørgsmål, som havde til formål at få informanten til at give en mere detaljeret beskrivelse af noget specifikt i historien. Dette forekom eksempelvis, da informanten selv fortæller, at han havde fortalt om anmeldelsen til andre, hvor jeg som interviewer stiller et sonderende spørgsmål om, hvem disse personer var. Dette gjorde jeg for at få et indblik i om informanten fortalte om anmeldelsen til fx kun den tætteste familie eller om det var til et bredere publikum. I interviewguiden og interviewsituationen fremgik også nogle direkte spørgsmål, som kræver præcise svar (ibid.). Denne type spørgsmål var eksempelvis spørgsmål om informanten havde hørt om nogle negative rygter eller lignende om informanten efter anmeldelsen. Opfølgende på dette, fremgik specificerende spørgsmål, som fx hvordan vedkommende havde det med det. Endvidere kunne der også ses projektive spørgsmål som indebærer indirekte spørgsmål (ibid.). De projektive spørgsmål i interviewguiden ses ved spørgsmål omkring, hvorvidt informanten føler det kunne være et behov i samfundet, således som et slags støtte/hjælpe-organisation for andre, som er i samme situation som informanten selv. Generelt for de stillede spørgsmål i interviewsituationen, har jeg som interviewer haft en nysgerrighed og eksplorativ tilgang til informanternes fortælling.

Helt til sidst i interviewguiden ses et felt om afrunding af interview (Bilag D). Her ses spørgsmål om informanten selv har nogle spørgsmål eller noget vedkommende gerne vil tilføje afslutningsvis. Derudover er der også udtrykket en taknemmelighed fra min side for at informanten ønskede at deltage i samtalen, samt at informanten gerne må kontakte mig hvis der

skulle opstå spørgsmål eller yderligere tanker om interviewet. Der er også kontaktoplysninger til personer, som informanterne kan kontakte, hvis de har behov for en snak efter interviewet. Dette begrundes senere i undersøgelsen, under afsnit 4.4 om etiske overvejelser.

4.3.5 Databehandling

Databehandlingen af de tre interviews består af en transskribering samt kodning af materialet, hvor fremgangsmåden præsenteres nedenfor.

Efter at de tre interviewene var overstået, skulle den mundtlige samtale overføres til en skrevet tekst i form af udskrifter, som vil være tilgængelige for senere analyse (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette blev gjort ved hjælp af transskribering af lydoptagelser. Lydoptagelser giver interviewerens frihed til at koncentrere sig om interviewets emne og dynamik (ibid.) Lydoptagelserne blev gjort gennem brugen af en diktafon, hvilket fremgår i den tilsendte samtykkeerklæring som informanterne modtog inden interviewene (Bilag E). Dette vil belyses nærmere under afsnit 4.4 om etiske overvejelser.

Ved transskribering skal det overvejes om interviewet skal skrives ordret ud med alle dets ufærdigheder, grammatiske fejl mv. for at kunne give muligheden til mange former for fortolkning, eller om transskriberingen kun skal indeholde relevante passager hvor præcise informationer fremgår (Harrits et al., 2012). Uanset hvilken metode der vælges, vil transskription af interviewsamtaler til skriftform, indebære at information kan gå tabt, som typisk er tonefald, kropssprog, stemmeføring og åndedræt (ibid.). Efter de tre afholdte interviews, er disse transskriberet så direkte som muligt, til skriftform med få enkelte undtagelser. Undtagelserne vedrører interjektioner som “øh”, “øhm”, “ehm” o.l. samt er kortere pauser i samtalen markeret som ‘...’. Gentagelse af ord undlades også. Dette er eksempelvis “men men men det, det er ikke...” som transskriberes til “men det er ikke”. Disse redigeringer har ikke haft indflydelse på indholdet eller betydningen i det enkelte citat, og er derfor alene blevet redigeret for bedre læsevenlighed.

For at gøre transskriberingen til mere et håndgribeligt datamateriale mhp. undersøgelsens analyse, er der foretaget kodning. Ved kodning af data, menes tekster, der analyseres ved benyttelse af labels, der repræsenterer tekstens indhold, til bestemte tekststykker (David & Sutton, 2004 ref. i Jakobsen, 2012). De benyttede labels kan fx være nøgleord og tematikker. Teksten brydes således op i mindre komponenter som via koden bliver muligt at identificere

senere (Miles & Huberman, 1994 ref. i Jakobsen, 2012), som muliggør en kategorisering, sammenligning og forbindelse af tekststykkerne ift. hinanden (Jakobsen, 2012). I nærværende undersøgelse er der gjort brug af åben kodning, hvor man genererer koder der repræsenterer indholdet af et tekststykke (Jakobsen & Harrits, 2010). Åben kodning har til formål at analysere, begrebsliggøre og kategorisere empiri, for at kunne se hvordan koder, kontekster og handlinger står i relation til hinanden (Kvale & Brinkmann, 2009). Selv om der er benyttet åben kodning, vil kodningen stadig været styret af undersøgelsens problemformulering, som også har været med til at forme interviewguiden, som igen har haft stor indflydelse på hvad der rent faktisk fremgår i interviewsituationerne (Jakobsen, 2012). Derfor er kodningen ikke genuin induktiv, men indeholder også deduktive aspekter. Den åbne kodning i undersøgelsen blev foretaget ved en linje for linje- og sætning for sætning-gennemgang med farvemarkeringer på de transskriberede interviews. Kodningen i undersøgelsen er også datadrevet, hvilket betyder at kodningerne er opstået induktivt af selve materialet, uden at der på forhånd var fastlagt koder inden gennemgangen af datamaterialet (Tanggaard & Brinkmann, 2010).

4.4 Ethiske overvejelser

Udførelse af forskning af et sensitivt og kontroversielt emne kræver, at der gøres etiske overvejelser igennem hele processen (Hoyle et al., 2016), hvor nærværende undersøgelse kan ses som en form for 'upassende sociologi' som bevæger sig på, eller op til, grænsen af de etiske kodekser, som sociologien gradvist har udviklet for ikke, at forulempe sine undersøgelsesdeltagere (Jakobsen, 2004). 'Upassende sociologi' refererer endvidere til de sider og steder af samfunds- og hverdagslivet, som man ikke tænker særligt meget over i dagligdagen med hinanden, hvor man ofte enten forsøger at skjule eller ikke er synligt stolt af, fordi det er defineret som afvigende eller socialt uacceptabelt. Jakobsen (2004) forklarer at denne form for undersøgelse, respekterer at en grænse af etiske hensyn skal drages, men mener dog ikke, at det, der foregår i den private sfære, er mindre sociologisk signifikant eller socialt værdifuldt end det, der foregår i den offentlige sfære, og den påviser, hvordan de to sfærer er knyttet sammen, og hvordan de fleste samfund enten skaber håndgribelige eller mere usynlige overgange mellem de to eller opretholder bastante barrierer mellem dem. Det skal desuden tydeliggøres at 'upassende sociologi' ikke i sig selv er fordømmende eller moralsk anlagt, da denne form for undersøgelse ikke vurderer rigtigheden, sømmeligheden, effektiviteten eller den sociale værdi af de handlinger, undersøgelsen observerer mennesker udføre eller de forestillinger, de gør sig.

Nærværende undersøgelse dykker ned i den intime og private sfære om det sensitive, prekære og sårbare emne om sex og voldtægt, hvorfor der er taget højde for en række etiske overvejelser allerede tidligt i processen. Etik i forskningsverdenen udgør etiske principper og retningslinjer, som kan anvendes, mhp. at udvise, hvad der betegnes som god videnskabelig praksis. Dette omhandler hvordan de involverede personer vil lide mindst mulig overlast, i alle faser af undersøgelsen (Carlsen, 2018). Følgende afsnit vil derfor uddybe de etiske overvejelser jeg har haft hertil. Først vil de etiske overvejelser ifm. den kvantitative dataindsamling fremlægges, og derefter præsenteres de etiske overvejelser ifm. de kvalitative interviews.

De etiske overvejelser af den kvantitative del af undersøgelsen, fylder ikke lige så meget som ved den kvalitative del, da dokumentanalyse bliver set på som 'ufarligt feltarbejde' (Duedahl & Jacobsen, 2010). Jacobsen & Kristiansen (2001) uddyber at grunden til dette er, fordi dokumentforskeren ofte, i modsætning til feltarbejderen, der udforsker den sociale virkelighed ved direkte at tage del i den, ikke kommer i fysisk eller psykisk nærkontakt med de mennesker, der undersøges. Selvom man kan føle at man holder de mennesker, som dokumenterne omhandler, på sikker afstand, er der stadig elementer man skal være varsom omkring og opmærksom på, ved videnskabeligt datamateriale. Dette er eksempelvis det etiske ansvar ved fortolkning, vurdering og analyse ift. undersøgelsens kvalitetskriterier (Duedahl & Jacobsen, 2010), hvilket uddybes nærmere i afsnit 4.5 om kvalitetskriterier.

Det indhentede data til undersøgelsens indholdsanalyse, udgør politiets fortrolige registerdata, som er behandlet med respekt og overholdelse af tavshedspligten jf. forvaltningslovens § 27 (2014). Inden gennemgangen af politiets registerdata, blev der gjort etiske overvejelser ift. læsning af sensitive dokumenter. Det kan være svært at finde en ensartet etisk retningslinje for udførelsen af arbejdet med sensitive dokumenter, hvorfor man i sit videnskabelige arbejde bør konsultere sin sunde fornuft og etiske sans, samt også være udrustet med ansvarlighed og modenhed som forsker (Duedahl & Jacobsen, 2010). Læsning af sensitive dokumenter, som i undersøgelsen er fra voldtægtssager, kan bl.a. give en følelsesmæssig påvirkning for forskeren. I nærværende undersøgelse, ses der ikke en risiko for en følelsesmæssig påvirkning under læsningen af de sensitive dokumenter. Dette er med årsag til min praktikperiode ved Traumeinformeret Praksis i MVJYL, hvor jeg tilegnede mig god erfaring med behandling af sensitive dokumenter fra politiets registerdata.

De etiske overvejelser ved de kvalitative interviews adskiller sig fra de nævnte etiske overvejelser ved den kvantitative del. Dette gøres netop fordi kvalitativ metode kommer tættere på mennesker og deres hverdagsliv, følelser, handlinger og værdier (Petersen & Ladefoged,

2020). De etiske overvejelser ved den kvalitative metode, vil tage udgangspunkt i Kvale & Brinkmanns (2009) fremstilling af etiske retningslinjer, som omhandler informeret samtykke, fortrolighed, konsekvenser og forskerens rolle.

Inden interviewene kunne finde sted, blev der sikret informeret samtykke fra informanterne. Informeret samtykke indebærer, at informanterne bliver informeret om undersøgelsens formål, informanternes frivillighed og ret til når som helst at trække sig fra undersøgelsen (Kvale & Brinkmann, 2009). Informanterne fik derfor udleveret en samtykkeerklæring med det informerede samtykke, som de gav mundtlig godkendelse til under interviewet. Samtykkeerklæringen indeholdt også information om informantens anonymitet samt lydoptagelse med diktafon, hvor lydfilen ville blive destrueret permanent efter undersøgelsens afslutning (Bilag E).

Som nævnt, indeholdt samtykkeerklæringen information om anonymitet, hvilket ses ved Kvale & Brinkmanns (2009) anden etiske retningslinje; fortrolighed. Fortrolighed inden for forskning vedrører, at den personlige data, som informanten videregiver, behandles i fortrolighed, således at personfølsomme data ikke afslører informantens identitet (ibid.) Forskeren har derfor ansvaret for, at oplysninger der er indsamlet, ikke kommer til uvedkommendes kendskab i en form, som muliggør identificeringen af personer, der er genstand for eller har bidraget med oplysninger til forskningsarbejdet (Carlsen, 2018). Dog kan ikke ens anonymitet sikres 100% (Harrits et al., 2012), da interviewene i nærværende indebærer informanternes personlige livshistorie, hvorfor det kun er navn og personfølsomme oplysninger, der er anonymiseret, hvilket informanterne er bevidste og indforståede med.

Kvale & Brinkmanns (2009) tredje etiske retningslinje, omhandlende konsekvenser, indebærer hensyntagen til, at interviewet kan pådrage mulig skade på informanterne og at risikoen for skade bør være så minimal som muligt. I denne sammenhæng er det bl.a. forskerens ansvar at reflektere over mulige konsekvenser der kan forekomme for informanten, samt den gruppe informanten repræsenterer, ved medvirkning i undersøgelsen. Ved at reflektere over hvordan mulig skade kan undgås, kan dette resultere i et positivt udfald, hvor informanten kun sidder tilbage med en følelse af at blive lyttet til og behandlet med respekt, ligesom en følelse af at vedkommendes erfaringer kan være med til at hjælpe andre ved at medvirke i undersøgelsen. Selvom dette efterstræbes, kan der i denne undersøgelse være en risiko for en form for retraumatisering, hvorfor jeg har medtaget dette i mine etiske overvejelser om konsekvenser. Risikoen ses, hvis informanten har haft traumatiske oplevelser efter voldtægtsanmeldelsen,

hvor undersøgelsen kunne være med til at fortidens traumatiske følelser bliver aktiveret i en nutidig situation. I forkant af interviewet er der risiko for, at interviewet kan rive op i nogle ting og derfor påfører informanten et behov for at tale med nogen, overvejet sammen med min samarbejdspartner, Marie Skov. Derfor har jeg, både i mailkorrespondancen mellem informanterne og mig, i den tilsendte interviewguide og til sidst under interviewsituationen, udleveret kontaktoplysninger til personer, som informanterne kan snakke med efterfølgende. Disse personer er, som tidligere nævnt, psykolog i Traumeinformeret Praksis, Marie Skov, samt Anders fra Bryd Tavsheden, som begge arbejder med at tale med mennesker i sårbare situationer. Derudover gjorde jeg også informanterne opmærksom på, at de kunne række ud til mig, hvis de føler et behov for det. Endvidere med hensyntagen til, at minimere risikoen for skade på informanterne, kan der ligeledes gøres brug af Skov som gatekeeper. Dette ses da Skov først kontaktede informanterne angående undersøgelsen, som gav dem betænkningstid, inden de kunne acceptere deltagelsen, da jeg kontaktede dem. Interviewguiden (Bilag D) blev også tilsendt informanterne i god tid inden interviewet, hvilket gav dem endnu mere betænkningstid om deltagelsen i undersøgelsen. Både i interviewguiden, i mailkorrespondancen og under interviewet, blev informanterne gjort opmærksom på, at de ikke behøvede at svare på alle spørgsmål, hvis der forekom spørgsmål som føltes ubehagelige og følsomme. Endvidere blev der også gjort klart overfor informanterne, at jeg ikke var interesseret i detaljer fra selve hændelsen, men kun indflydelsen, den har haft i deres liv. Derudover var interviewsituationen først tiltænkt at foregå på politistationen i Holstebro, men da dette kunne være en risiko for ubehag og retraumatisering, fik informanterne mulighed for selv at vælge hvor interviewet skulle foregå. Alle tre informanter ønskede derfor at afholde interviewet online, hvor de er i trygge og hjemlige omgivelser.

Den sidste etiske retningslinje fra Kvale & Brinkmanns (2009) fremstilling er om forskerens rolle i undersøgelsen hvor forskningsadfærden er central. Moralsk ansvarlig forskningsadfærd er forbundet med forskerens moralske integritet, empati, sensitivitet og engagement i moralske spørgsmål og moralsk handling (ibid.). Forskeren har derfor ansvar for at kende til sine egne værdimæssige holdninger og fordomme, og dermed reflektere over hvordan disse kan påvirke ens handlinger som forsker (Brinkmann, 2010). Ved sårbare emner, som voldtægt i nærværende undersøgelse, vil det være nødvendigt at foretage flere refleksioner og etiske overvejelser om rollen som forsker. Selvom undersøgelsen ikke er interesseret i skyldsspørgsmålet i voldtægtssagen, formodes dette at være et emne, som fylder i interviewsituationen. Som tidligere nævnt, kan skyldsspørgsmålet i voldtægtssager være udfordrende for myndighederne

at bedømme, da der ofte er sager om ‘påstand mod påstand’ (Scharling, 2019). Derfor kan der også være en chance for at jeg har holdt interviews med informanter som har udført en voldtægtshandling. Objektivitet og upartiskhed vil dermed være væsentligt for mig som forsker, ligesom at en mistænkt skal anses som uskyldig indtil det modsatte er bevist, jf. EMRK art. 6, stk. 2 (1998). Ift. rollen som forsker og moralske integritet kan der opstå en form for personlig påvirkning, da der er en chance for, at informanterne faktisk har udført en forfærdelig kriminel handling mod et andet menneske. Pga. min erhvervs erfaring, ses der ingen risiko for en følelsesmæssig påvirkning og dette er derfor ikke tilfældet i min rolle som forsker i undersøgelsen. Derudover omfatter de etiske krav til forskerens rolle, også en overholdelse af den videnskabelige kvalitet af den viden, der produceres. Dette vil uddybes nærmere i de næste afsnit.

4.5 Kvalitetskriterier

Udarbejdelse af videnskabelige undersøgelser skal leve op til en række forskningskriterier for at sikre god datakvalitet, hvorfor forskeren skal bestræbe sig på sikring af gyldighed, præcision og generaliserbarhed (Andersen, 2012). Følgende afsnit vil derfor uddybe tre relevante kvalitetskriterier vedrørende nærværende undersøgelse.

4.5.1 Reliabilitet

Reliabilitet henviser til, hvor transparent og gennemskuelig undersøgelsens fremgangsmåde er (Riis, 2018), og hvorvidt samme resultat kan opnås ved gentagelse af undersøgelsen (Larsen, 2010). For at skabe en transparens og dermed styrke reliabiliteten, skal der foretages en gennemsigtighed af analyseprocessen og begrundelser for de udførte metodiske valg (Kvale & Brinkmann, 2015). Dernæst knytter reliabilitet sig ligeledes til, hvor pålidelig undersøgelsen er, hvorfor dette afhænger af, om forskeren er velbegrunderet, systematisk og grundig i fremgangsmåden, herunder metode-, teori- og empirivalg (Riis, 2018).

Reliabilitet knytter sig først og fremmest til, hvorvidt de anvendte kilder kan betragtes som pålidelige. Nærværende undersøgelses indholdsanalyse af politiets dokumenter, antages at have høj pålidelighed, idet de anvendte dokumenterne findes i sin ‘endelig’ form og er produceret af nogle andre end os selv og uden vores indblanding eller viden om vores behov for at benytte dem” (Ingemann, Kjeldsen, Nørup & Rasmussen, 2018, s. 71). For uanset hvem der bruger dokumenterne, eller hvad de bliver brugt til, står der stadigvæk det samme i dem

(Ingemann et al., 2018). I forlængelse heraf, kan samme resultat af indholdsanalysen reproducere, fordi jeg ikke har været med til at fremstille dokumenterne og derfor ikke haft muligheden til at påvirke, hvad der står i dem. Men det skal også tages højde for, at der kan forekomme problematikker og deraf mørketal ift. politiets registreringspraksis, da oprettelse af en sag på en bestemt gerningskode er en manuel og subjektiv procedure, hvor journalisering af en voldtægtsanmeldelse kan havne under forkert journalnummer. De udfordringer, som er forbundet med politiets registrering, kan dermed have konsekvenser for analysens pålidelighed. I forlængelse heraf, kan man bero sig på at de fejl og den eventuelle skævhed formodes at opstå som følge af tilfældigheder af den pågældende politibetjents journalisering, og ikke en systematisk fejlplacering.

Sikring af høj reliabilitet i den kvantitative del, kommer ligeledes til udtryk ved fremgangsmådens transparens (Riis, 2018), hvor jeg har efterstræbt en grundig forklaring af dataindsamling og -anvendelse. Dette kan bl.a. ses ved definerings af samarbejdet med MVJYLS politi samt fremsøgningsprocessen og frasorteringen til indholdsanalysen. Endvidere ses også indholdsanalysens reliabilitet, styrket ved beskrivelsen af kodningsarbejdet med kategoriernes tilhørende kriterier. Desuden har jeg og min samarbejdspartner, foretaget en interrater reliabilitet-tilgang, som betyder, at to eller flere personer koder den samme data for at sikre en ensartet kodning og styrkelse af reliabilitet (Lange, 2011).

En anden måde hvorpå reliabiliteten i undersøgelsen er højnet, er gennem beskrivelsen af de overvejelser, der er blevet gjort under udvælgelsen og rekrutteringen af undersøgelsens informanter i den kvalitative del. Høj reliabilitet kan også udøves ved at holde orden på den indsamlede interviewdata, så det kan sikre en nøjagtighed i databehandlingen (Larsen, 2010). I den forbindelse blev transskriberingen af interviewene foretaget indenfor få dage og inden et nyt interview, så de var friske i erindringen således at interviewene ikke blev sammenblandet (Brinkmann & Tanggaard, 2016). Reliabiliteten blev også højnet ved at den brugte interviewguide er vedhæftet som bilag, som vil give andre muligheden for at anvende den samme overordnede samtalestruktur ved gentagelse af undersøgelsen. Men da interviewene er foregået semistruktureret og med en relativt åben tilgang til samtalerne, har både jeg som interviewer og informanterne haft betydning og påvirkning af den indsamlede empiri. Dette er fordi interviewene også indeholder opfølgende og uddybende spørgsmål som ikke er inkluderet i interviewguiden. Derudover har interviewene også baseret sig på informanternes subjektive livsfortælling om en specifik oplevelse, hvorfor det formodes at andre informanter, i varierende grad, har andre livsfortællinger. Samtidig er nærværende undersøgelse også baseret på et relativt lille kvalitativt datasæt. Resultaterne i den kvalitative analyse kan dermed ikke betragtes som

repræsentative for alle mistænkte i voldtægtssager i Danmark, men resultaterne kan stadig pege i en retning af mulige tendenser indenfor undersøgelsesområdet og dermed inspirere til videre undersøgelser.

4.5.2 Validitet

Validitet, eller gyldighed, refererer til om der kan ses en relevans af det indhentede materiale for undersøgelsen, altså om der er en overensstemmelse mellem datamaterialet, det fænomen, datamaterialet skal beskrive, og anvendt metode. Dermed drejer validitet sig generelt om troværdigheden af en empirisk baseret konklusion (Riis, 2018). Samtidig omhandler validitet, at det kan lykkes at opnå relevant og gyldig viden om en undersøgelses problemstilling (Monrad & Olesen, 2018).

Det er forskerens ansvar, i videst muligt omfang at underbygge og dokumentere validiteten af de fortolkninger som foretages på vegne af dokumentanalyser (Duedahl & Jacobsen, 2010). Validiteten, eller gyldigheden, om hvorvidt der reelt måles på det, der ønskes målt til undersøgelsens baggrundsspørgsmål, kan derfor ses ved dataindsamlingen til den kvantitative indholdsanalyse. Indholdsanalysens anvendte dokumenternes troværdighed og autenticitet, er forsøgt sikret ved at benytte politiets registerdata, som indeholder informationer om anmeldelserne. Dokumenterne er derfor af betydning og er repræsentative ift. at kunne besvare baggrundsspørgsmålet om typer og udbredelsen af voldtægtsanmeldelser i MVJYL. Ligeledes kommer forsøg på sikring af gyldighed, til udtryk ved grundig definition på hvad der ønskes at undersøges og hvordan de måles. Hvad der ønskes at undersøges, tydeliggøres bl.a. i afsnit 2.2.2, hvor det grundigt defineres, at undersøgelsen kun omhandler de registrerede voldtægtsanmeldelser til politiet og dermed ikke voldtægt som kriminel handling. Som tidligere nævnt, gøres dette grundet et højt mørketal ved voldtægt (Laudrup, et al., 2010). Dog kan det, som nævnt i afsnit 4.5.1 om reliabilitet, forekomme mørketal ift. politiets registreringspraksis, hvis politiet har journaliseret en voldtægtsanmeldelse under forkert journalnummer. Omvendt kan andre sager end voldtægt blive journaliseret forkert som voldtægtsanmeldelse. Men disse sager, samt forkert journalføring som dublikatopretninger, blev frasorteret under den manuelle gennemgang af anmeldelserne jf. afsnit 4.2.2. Ift. definering af hvordan voldtægtsanmeldelserne bliver målt og dermed kategoriseret, kommer dette til udtryk ved forklaringen af den systematiske afkodning af det empiriske materiale, som fremgår af afsnittene under den kvantitative metode.

Ved undersøgelsens kvalitative interviews har jeg været opmærksom på, hvorvidt tilgangen og personerne, der er brugt til generering af data, er pålidelige (Toft, 2016). Informanterne, der er inddraget, er valgt, da de alle tre har været mistænkt for voldtægt. Selvom informanterne er fra tre forskellige kategorier, har de alle sammen oplevet at blive mistænkt for voldtægt uden at blive tiltalt eller dømt for handlingen. I henhold til undersøgelsens validitet og udvælgelse af informanter, vurderes undersøgelsens selektionsbias relevant at benævnes, da valget af informanter kan påvirke undersøgelsens validitet. Selektionsbias betegner den skævhed, der kan være i valget af informanter i en undersøgelse (Jørgensen, 2018), hvor det i denne undersøgelse er benyttet en stærk selvselektion af informanter. Potentialet i det sample som er benyttet i undersøgelsen er, at ved inddragelse af alle tre kategorier, vil dette give et indblik i hvordan det er at blive mistænkt for voldtægt, uafhængig af om det findes beviser for falsk anklage eller ej. Inddragelse af informanter fra kategorierne grundløs og uafklaret, kan derfor føle at de har været udsat for falsk anklage, men pga. manglende bevis, kan de ikke kategoriseres herefter. Dog skal det understreges, at der i kategorien uafklaret voldtægtsanmeldelse, er det lige så stor chance for, at den mistænkte, faktisk har udført en voldtægt, som det er for at det er en falsk anmeldelse. Hvis undersøgelsen derimod kun havde inddraget informanter fra kategorien om falsk voldtægtsanmeldelse, ville ikke undersøgelsen kunne medtage den overordnede oplevelse af at være mistænkt for voldtægt hvor der ikke rejses tiltale, uafhængig af bevis for falsk anklage eller ej. Valget om inkludering af informanter fra hver af de tre kategorier, fungerer derfor som en relevant kilde for besvarelse af undersøgelsens problemformulering, som netop fokuserer på de oplevelser og udfordringer, der kan forekomme ved at være mistænkt for voldtægt. Validiteten i den kvalitative del af undersøgelsen, sikres derfor ved at bruge informanternes egne oplevelser, udfordringer og tanker, som i sig selv har en sandhedsværdi for individet, og dermed også for nærværende undersøgelse (Monrad & Olesen, 2018).

I henhold til gyldighed og dermed troværdighed ved interviewsituationen, kan det alligevel ske, at informanterne ikke har fortalt sandheden om de faktiske forhold, men på trods af dette kan udsagnene imidlertid godt udtrykke sandheden om personen og dens opfattelse af sig selv (Kvale & Brinkmann, 2015). Den indsamlede data betragtes derfor som værende valid, da det ikke er den objektive virkelighed, som er interessant for undersøgelsen, men derimod den subjektive virkelighed af informanternes oplevelser. Dog har jeg været opmærksom på min tilgang til det empiriske materiale, da informationen fra interviewene indhentes fra enkeltmennesker og derfor er informationen ikke nødvendigvis ensbetydende med et sandfærdigt billede af virkeligheden (Riis, 2018). Men som nævnt ved afsnit 4.5.1 om

reliabilitet, kan resultaterne stadig pege i en retning af mulige tendenser indenfor undersøgelsesområdet og dermed inspirere til videre undersøgelser. I relation til den anvendte empiriindsamlingsmetode, vurderede jeg semistrukturerede interviews mest fordelagtige i relation til at få en forståelse af informanternes subjektive oplevelser og udfordringer, og følgelig opnåelse af undersøgelsens problemformulering. Dette kommer eksempelvis til udtryk gennem muligheden for at stille uddybende og opfølgende spørgsmål, da dette sikrer, at både informanten og mig som interviewer, har en fælles og valid forståelse af informantens svar (Harrits et al., 2020).

4.5.3 Generaliserbarhed

Efter at resultaterne fra en undersøgelse vurderes som rimelig pålidelige og gyldige, genstår der så et spørgsmål om resultaterne primært er af lokal interesse, eller om de kan overføres til andre subjekter, kontekster eller situationer (Kvale & Brinkmann, 2015). Det tredje kvalitetskriterium, generaliserbarhed, omhandler derfor, hvorvidt man ud fra det enkelte studie kan generalisere resultaterne til en bredere kontekst (Andersen, 2012).

Den kvantitative del i nærværende undersøgelse er udarbejdet med data som udelukkende er forankret i MVJYLS politi, hvorved de statistiske kombinationer alene er gældende for denne politikreds. I forlængelse heraf, kan det diskuteres, hvorvidt de kvantitative resultater fra MVJYLS politi kan generaliseres ud til andre politikredse i Danmark. Et eksempel på, at en generalisering antages at være problematisk fordi resultaterne kun er baseret på data fra MVJYLS politi, er grundet, som nævnt i afsnit 2.2.3 om MVJYLS politikreds, de demografiske og strukturelle forskelle i landets politikredse der kan påvirke resultaterne. Det kan derfor diskuteres, om anmeldelsestilbøjelighed til borgerne i MVJYL påvirkes af deres flere landlige omgivelser, eller om gennemsnitsalderen i MVJYL påvirkes hvis det fx er flere ældre mennesker i denne politikreds end hvad det er i en anden politikreds, og statistikken viser at anmeldelsestilbøjelighed er højere, hvor yngre man er.

Samtidig kan der argumenteres for, at resultaterne kan generaliseres til andre politikredse pga. politiets journaliseringsproces. Dette fordi alle de danske politikredse opretter sager i det samme system, hvorfor alle sager oprettes ud fra samme kriterier, samt at det danske politi har samme uddannelse og arbejder under den samme lovgivning. Der kan ses flere faktorer, som er væsentlige for diskussionen om generaliserbarheden til den kvantitative del af undersøgelsen. Men på baggrund af en betragtning af de kvantitative fund i nærværende

undersøgelse, samt et ønske fra politiets side om en kategorisering af voldtægtsanmeldelser på et landsdækkende plan, vurderes det, at undersøgelsens kvantitative del og dens kategorisering af voldtægtsanmeldelser kan generaliseres til andre politikredse i Danmark. Undersøgelsens kvantitative del anses derfor som at være vejledende for lignende kontekster (Kvale & Brinkmann, 2015), men at der bør være opmærksomhed på politikredsenes demografiske og strukturelle forskelle.

At opnå statistisk repræsentativitet i kvalitative undersøgelser er ikke altid målet (Larsen, 2010), hvilket heller ikke har været målet i den kvalitative del af den nærværende undersøgelse. Dette kommer bl.a. til udtryk ved benyttelse af ikke-tilfældig udvælgelse af informanter, som tydeliggør at generaliserbarheden ikke har været betydningsfuld. Som beskrevet i afsnit 4.3.1, blev der anvendt gatekeeper-metoden til indsamling af informanter, hvormed undersøgelsens resultater, i udgangspunktet, ikke kan generaliseres, eftersom samplet ikke er udvalgt fra tilfældighedsprincippet som giver den fordel, at man kan generalisere (Larsen, 2010). En risiko og en svækkelse af muligheden for generaliserbarhed, som kan ses ved brug af en gatekeeper, er at gatekeeperen kan påvirke hvem der deltager, og kun kontakter de personer, som gatekeeperen ved har visse oplevelser med at være mistænkt i voldtægtssager. På den måde kan gatekeeperen bevidst eller ubevidst forsøge at kontrollere eller lede forskeren i bestemte retninger (Kristiansen & Krogstrup, 1999). Dog antages denne påvirkning ikke at være tilfældet i nærværende undersøgelse, da det var mig som forsker, som udleverede en liste med potentielle informanter til gatekeeperen. Generaliserbarhedens ligegyldighed ved indsamling af informanter, tydeliggøres også en lille diversitet ved at benytte data fra en enkelt politikreds. Ligesom i den kvantitative del, kan generaliserbarheden antages at være problematisk, da de demografiske og strukturelle forskelle i landets politikredse formodes at påvirke resultaterne. Desuden er undersøgelsen også baseret på et relativt lille datasæt, bestående af tre personers oplevelser og udfordringer. Opsummerende kan resultaterne fra den kvalitative analyse ikke generaliseres og overføres til samtlige mistænkte i voldtægtssager. Men som nævnt tidligere, kan resultaterne stadig kaste lys over potentielle oplevelser og udfordringer indenfor undersøgelsesområdet og dermed inspirere til videre undersøgelser, selvom formålet ikke har været at lave generaliserbare slutninger.

5. Resultater fra den kvantitative indholdsanalyse

Følgende afsnit gennemgår resultaterne fra den kvantitative indholdsanalyse, som er udarbejdet med udgangspunkt i undersøgelsens baggrundsspørgsmål. Igen ses det relevant at uddybe at indholdsanalysen og dens kategorisering, ikke er baseret på en juridisk vurdering, men en tolkning af dokumenter baseret på en kritisk vurdering efter forsigtighedsprincippet hvor den alene har til formål at give et estimat af typer voldtægtsanmeldelser efter bestemte kriterier. Som tidligere nævnt, bruges indholdsanalysen kun til at fremstille et deskriptivt baggrundsmateriale til den senere kvalitative analyse. Derfor inddrages hverken teori eller eksisterende forskning i den kvantitative del af undersøgelsen.

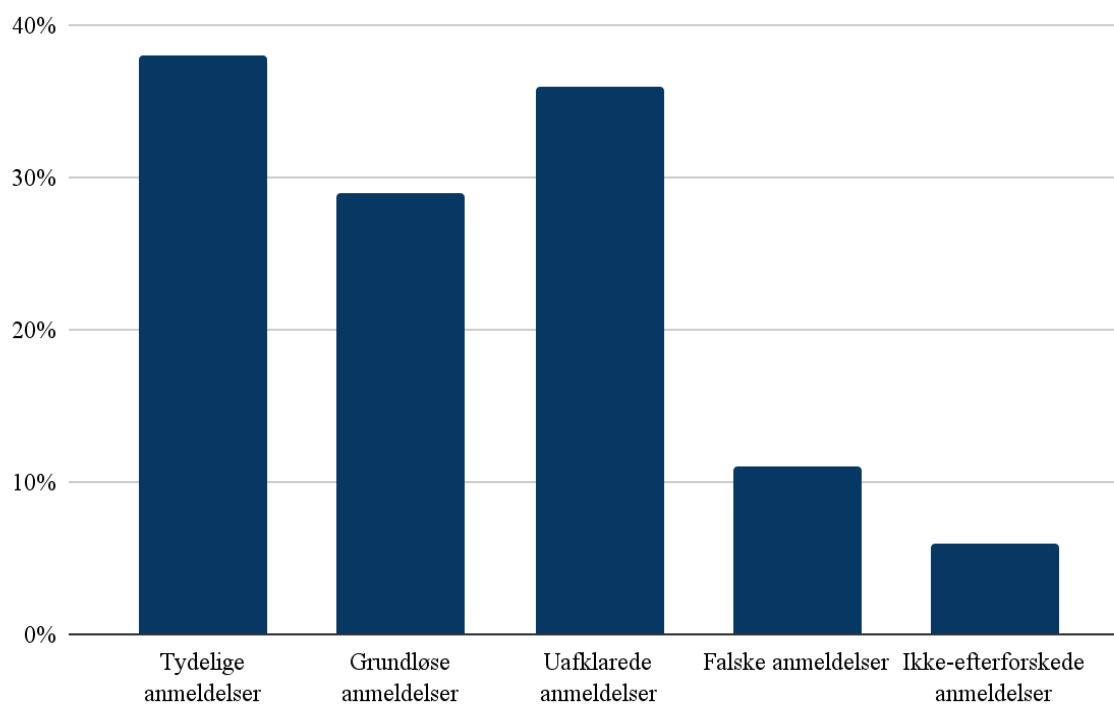
Resultaterne fra indholdsanalysen viser, at der er registreret totalt 120 voldtægtsanmeldelser i POLSAS fra 2022 i Midt- og Vestjyllands Politikreds. I gennemgangen af anmeldelserne, kunne der ses nogle anmeldelser med flere involverede mistænkte. Derfor kan der ikke sættes lighedstegn mellem antallet af voldtægtsanmeldelser og antallet af mistænkte. Derudover er nogle af anmeldelserne sat sammen med andre anmeldelser, hvis der eksempelvis er sket flere voldtægter i et partnerforhold hvor det behandles som en enkelt sag, jf. afsnit 4.2.2. Derfor kan der heller ikke sættes lighedstegn mellem antal anmeldelser og antal voldtægter.

I den kvantitative indholdsanalyse, fremgår det fem typer af voldtægtsanmeldelser, hvor den største kategori, er kategorien vedrørende de tydelige voldtægtsanmeldelser. Andelen af denne, viser at være 38 af de totalt 120 anmeldelser. Dette udgør 32 % af alle voldtægtsanmeldelser i MVJYL fra 2022. Herefter fremgår den andenstørste kategori, som er kategorien omhandlende de uafklarede voldtægtsanmeldelser. Det ses at 30 % (36 af 120) af voldtægtsanmeldelserne i MVJYL fra 2022 er uafklarede. Endvidere kan det ses i analysen, at 29 af 120 (24 %) anmeldelser er blevet kategoriseret som grundløse voldtægtsanmeldelser. Dernæst ses kategorien om de falske voldtægtsanmeldelser. Denne kategori er, som tidligere nævnt, et meget omdiskuteret emne i politiet hvor der er mange uenigheder. Falske voldtægtsanmeldelser udgør kun 9 % af voldtægtsanmeldelserne i MVJYL fra 2022, som også er et antal af 11 anmeldelser af de totalt 120. Til sidst ses kategorien om de ikke-efterforskede voldtægtsanmeldelser. Der ses et antal af seks ikke-efterforskede voldtægtsanmeldelser, som udgør 5 % (6 af 120).

Tabel 7: Kategorisering af voldtægtsanmeldelser i procenter og antal

Voldtægtsanmeldelser	120	100%
Tydelige voldtægtsanmeldelser	38	32 %
Grundløse voldtægtsanmeldelser	29	24 %
Uafklarede voldtægtsanmeldelser	36	30 %
Falske voldtægtsanmeldelser	11	9 %
Ikke-efterforskede voldtægtsanmeldelser	6	5 %

Diagram 1: Kategorisering af voldtægtsanmeldelser i procenter

6. Analyse: Stigmaet ‘voldtægtsforbryder’

Følgende indeholder undersøgelsens analyse af de kvalitative interviews med tre informanter, der er blevet mistænkt for voldtægt. Interviewene analyseres gennem brugen af Goffmans (2021) teori om stigma og inddragelse af eksisterende forskning på området, for dermed at identificere de mistænkte oplevelser og udfordringer.

Som tidligere nævnt, skal enhver mistænkt anses som uskyldig indtil det modsatte er bevist, jf. EMRK art. 6, stk. 2 (1998), alligevel kan det, for nogle mistænkte, føles som, at man hellere anses som skyldig, indtil uskyld er bevist (Plumridge & Sebba, 2016). Mistænkte i voldtægtssager kan derfor have følelsen af, at de allerede er stigmatiserede i samfundet som skyldige voldtægtsforbrydere, uden at der er faldet en afgørelse i sagen. Således knyttes stigmaet som værende ‘voldtægtsforbryder’ sig op til individer, der er mistænkt for voldtægt.

Stigmaet, og denne karaktermæssige fejl ‘voldtægtsforbryder’, vil ifølge Goffman (2021) anses som være en dybt miskrediterende egenskab. Dette forekommer, da voldtægt er en dybt kriminel handling og et af de mest alvorlige overgreb, et menneske kan foretage sig overfor et andet menneske (Laudrup et al., 2010), som det kan påstås, at de allerfleste mennesker i samfundet er imod. Dog kan voldtægt i visse, forhåbentlig meget små, miljøer være mere eller mindre accepteret. Derudover forekommer stigmaet ‘voldtægtsforbryder’ ikke som et synligt stigma, hvorfor bærere af dette stigma, kan opfattes som potentielt miskrediteret, i de tilfælde som de befinder sig i situationer hvor de har muligheden for at skjule at de har været mistænkt i en voldtægtsanmeldelse. Hvis et potentielt miskrediteret individ kan skjule at de har været mistænkt i en voldtægtsanmeldelse, kan de dermed forsøge at undgå at blive pålagt et stigma som ‘voldtægtsforbryder’ ved førstehåndsindtrykket. Alligevel er dette ikke altid muligt, hvis stigmaet er kendt af omgivelserne, hvorfor den mistænkte vil opfattes som miskrediteret og dermed blive stigmatiseret.

Hoyle et al. (2016) viser, at 29 af 30 informanter i deres undersøgelse har oplevet at blive stigmatiseret og at den stigmatisering, der er knyttet til at blive anklaget for seksuelle overgreb, ikke kan undervurderes. Endvidere kunne der ses stigma i to forskellige former, hvor den første var fra handlinger og kommentarer fra andre, som aktivt ekskluderede og dømte dem, hvilket fik dem til at føle skam og psykisk smerte. Den andre formen for stigma, kom til udtryk ved at der opstod en stigmatisering hos den mistænkte selv, med en kombination af afsky for det, de var blevet mistænkt for, samt deres manglende evne til fuldt ud at vise deres uskyld, hvilket kunne forårsage ekstrem smerte og forlegenhed hos de mistænkte (Hoyle et al., 2016).

Disse to former for stigma kan også ses ved informanterne i nærværende undersøgelse. Følgende vil derfor først uddybe stigmatiseringen fra samfundet og derefter hvordan stigmatiseringen kommer til udtryk hos den mistænkte selv.

6.1 Hvem ved hvad?

I tillæg til de typiske konsekvenser af at blive anklaget for en forbrydelse, er dem, som anses at være seksualforbrydere, genstand for meget ødelæggende konsekvenser grundet stigmatiseringen. Hvordan samfundet snakker om seksualforbrydere og de hårde straffe dertil, udløses ikke af en rationel risikovurdering, men af en beslutning om at ikke, på nogen som helst måde, være forbundet med “det liv, der anses som uren, beskidt eller forbandet... som ingen kan røre uden at blive beskidt selv⁸” (Spencer, 2009). Denne skrækkelige tanke om at blive stigmatiseret som seksualforbryder fortæller Marcus, at han er bange for, selvom han ikke er dømt skyldig for voldtægt: “Sådan hvordan dømmer folk mig lige med det her?” (Bilag C). Disse personer, Marcus refererer til her, er dem som Goffman (2021) kalder for ‘normale’ mennesker. Marcus fortæller videre, at han, i en overgang, altid kiggede sig en ekstra gang over skulderen og følte at han skulle være ‘på’, fordi: “Jeg vidste jo ikke hvem man rigtigt... eller hvad var folks tanker om mig og sådan” (Bilag C). Denne usikkerhed hidrører den stigmatiseredes uvished om, i hvilken kategori de ‘normale’ vil placere ham.

6.1.1 Der går ikke røg af en brand uden at der er ild i den

Marcus oplevede at flere ‘normale’ havde fået kendskab til hans stigma gennem en forhåndsviden de havde, hvor denne forhåndsviden var baseret på rygter og sladder: “(...) jeg blev fortalt om rygter, og i en periode så gik der mange rygter om hvordan jeg var” (Bilag C). Hertil kan informanter fra Hoyle et al.’s (2016) undersøgelse ligeledes fortælle, at folk hvisker, taler bag ens ryg og ‘der går ikke røg af en brand uden at der er ild i den’⁹. Informanterne føler sig kriminaliseret på baggrund af rygter og chokeret over, hvor anderledes man lige pludselig bliver behandlet af menneskene omkring en, kun pga. rygter. Flere følte også afsky over den måde, hvorpå de ‘normale’ i samfundet var hurtige til at komme med antagelser om andre og dermed dømme dem (ibid.). Vedrørende spørgsmålet om Eric har fortalt om voldtægtsanmeldelsen til mange, fortæller han, at han ønsker at være foruden folks rygter:

⁸ Oversat fra engelsk.

⁹ Oversat fra engelsk.

“Nej, fordi jeg har det lidt sådan, at jeg føler på ingen måde, at det er tabu at blive falsk anmeldt. På ingen måde. Men jeg synes heller ikke, det er noget jeg vil reklamere om, fordi jeg ved bare hvor nemt rygter kan sprede sig, og jeg kunne selvfølgelig ikke have at der blev spredt nogle rygter om at jeg kunne finde på sådan noget” (Bilag A).

Eric fortæller i ovenstående citat, at han ikke ønsker at snakke højt om anmeldelsen, da han godt ved hvor nemt rygter kan sprede sig og at han situation kan blive mere ubehagelig og farligere, jo flere der kender til hans skyggeside. I relation til rygtespredning, har Marcus oplevet, at rygterne i byen allerede havde spredt sig kort tid efter anmeldelsen og derfor oplevet at blive stigmatiseret, fordi han ikke havde mulighed for at skjule, at han havde været mistænkt for voldtægt. Denne stigmatiserende oplevelse hvor Marcus bringes i vanry og den sociale kontrol vanryet udvikler, opstod hjemme hos hans nabo:

“(…) Jeg kom over til min nabo og der sad der en derovre fra samme by her, og han spurgte ligeud om det var rigtigt. Så det var jo begyndt at gå med snakken” (Bilag C).

Ved Marcus’ oplevelse hos naboen, kan det formodes at han, i denne situation selv antaget at han var et potentielt miskrediteret individ som kunne kontrollere informationen om sig selv, men hvor han uforudset resulterede i at blive opfattet som et miskrediteret individ. Da de ‘normale’ hjemme hos naboen, iagttager Marcus’ stigma blot ved at udspørge og rette opmærksomheden mod ham, vil Marcus derfor føle, at alene det at være til stede blandt de tilstedeværende, udsætter ham for åbenlyse krænkelse af hans privatliv, ligesom Marcus selv udtaler: “Det følte jeg at ikke var sjovt” (Bilag C). Endvidere vil Marcus også, som nu er bragt i miskredit, snarere blot potentielt miskredit, opleve en usikkerhed omkring, hvordan de tilstedeværende i virkeligheden opfatter ham.

Frastødende rygter på sociale medier eller i lokalsamfundet, der er med til en stigmatisering af et individ, kan give store konsekvenser for den stigmatiserede. I problemfeltet, jf. afsnit 2, kunne der ses eksempler på tidligere situationer hvor mennesker er blevet udsat for forfærdelige hadforbrydelser, kun baseret på rygter. Oliver og Eric har heldigvis ikke været udsat for vold pga. deres stigma, men de har oplevet en form for chikane, alene på baggrund af deres stigma. Som tidligere nævnt, blev Oliver anmeldt for voldtægt af sin ekskæreste, og flere måneder senere fik han tilsendt chikanerende beskeder fra hendes far, som Oliver efterfølgende anmeldte som trusler:

“(…) for nylig eller samme dag, var det så hendes... altså min ekskærestes far, begyndte at skrive til mig med noget som blev anmeldt som nogle trusler. Som alt jeg lige... jo... Det som også påvirker meget og jeg tror også det var derfor jeg var lidt stille en periode, det var mange ting på en gang. Fordi det var jo en sag som var afsluttet, og nu var der stadig rod i det, fordi hendes far begyndte at skrive nogle ting til mig og henvendte sig til mig. Både igennem min forretning og også til mig direkte. Det er også afsluttet nu, men alligevel så stod man i noget som man efterhånden begyndte at lægge bag sig. Jeg havde ikke lige tænkt eller set det at jamen der er også nogen fra ens side som lige pludselig som kunne finde på at melde ud som han gjorde. Men igen, det stoppede hurtigt igen og politiet var indover og sagde det ikke ville komme en sag ud af det, men at det blev da registreret i hvert fald for dem, at det også kom noget efter tingene [voldtægtsanmeldelsen]. Men med det, han [ekskærestens far] skriver og de ting der har været, det er jo selvfølgelig tydeligvis, at han kun hører side af historien og ikke rigtig ved hvad der er, hvordan sagen har været eller hvordan den er sluttet. Men kun er... Ja... Bare har bestemt sig for at jeg har voldtaget hans datter, ikke?” (Bilag B).

6.1.2 “Ingen idé om hun har sagt det til ingen eller sagt det til 20”

Selvom Olivers ekskæreste er sigtet for falsk anklage og sagen er sluttet, kan Oliver stadigvæk føle stigmatiseringen. Det at føle sig stigmatiseret som skyldig voldtægtsforbryder under en pågående efterforskning og selv efter en sag om falsk anklage eller en eventuel frifindelse (Brooks & Greenberg, 2020), er Oliver ikke alene om. Hoyle et al. (2016) uddyber hertil, at til trods for at myndighederne har anerkendt tidligere mistænkte uskyld, kan de ‘normale’ stadigvæk forblive overbevist over at de tidligere mistænkte er skyldige. Ved at de ‘normale’ forbliver overbevist over at de tidligere mistænkte er skyldige i voldtægt, efterlader det de tidligere mistænkte, stigmatiserende og bange for, hvad andre tænker om dem, og hvordan de kan reagere på dem. Ligesom Oliver, har Eric også oplevet, at nogen ‘normale’ har, baseret på rygter og snakken i lokalsamfundet og/eller sociale medier, bestemt sig for, at han er en voldtægtsforbryder. Men i modsætning til Oliver, så har Eric ikke fået beskeder fra nogen han ved hvem er, men snarere fra en ukendt ‘normal’ person:

“(…) det var på et tidspunkt en bruger der tilføjede mig på snapchat. Et navn jeg ikke har set før. (...) Men brugeren tilføjer mig og jeg accepterer, fordi jeg tænker at det kan jo være det er en jeg kender. Og så lige pludselig får jeg bare en besked hvor det står ‘Er det ikke dig der har voldtaget en?’. Hvor jeg skriver ‘Nej, det har jeg godt nok ikke’. Så skrev personen at ‘Det har jeg ellers hørt’. Så skrev jeg ‘Hvor har du hørt det henne?’, og så slettet personen mig. Så det var jo faktisk bare en bruger der ville tilføje mig bare for hurtigt at sige det og så smutte igen” (Bilag A).

Eric ved derfor ikke om det var kvinden der anmeldte ham, som havde oprettet en ny profil for at skrive til ham, eller om det var en helt anden person som havde hørt et rygte om at han er en voldtægtsforbryder. At en potentielt fremmed person chikanerer Eric, kan flere som er blevet mistænkt i en voldtægtsanmeldelse, genkende sig i (Brooks & Greenberg, 2020). Endvidere fortæller Eric at han ingen anelse har, om hvor mange som faktisk kender til anmeldelsen:

“Jeg har heller ingen idé om hun har sagt det til ingen eller sagt det til 20. Det ved jeg simpelthen ikke. Det har jeg ingen idé om” (Bilag A). Marcus fortæller også, at han synes det er svært når han ikke ved hvem og hvor mange som ved hvad, om hans situation (Bilag C). Det er i sådanne tilfælde, hvor Goffman (2021) forklarer hvad en stigmatiseret kan være bekymret over, da det ikke er så meget de oprindelige beviser eller informationskilder om Marcus’ fortid som vil bekymre han, men snarere de ‘normale’, der kan viderebringe oplysninger som de allerede har opsamlet. I forlængelse heraf, kan den stigmatiserede føle, at alle mennesker omkring en, kigger og dømmer en uanset hvor man går (Hoyle et al., 2016). Den stigmatiserede kan derfor opfatte sig selv som miskrediteret i et første møde blandt uvidende, hvor han egentlig er potentielt miskrediteret. Da både Oliver, Eric og Marcus ikke ved med sikkerhed hvor mange der kender til deres situation, vil dette kunne volde dem særlige problemer i de sociale tilfælde, hvor nogen kender til voldtægtsanmeldelsen, og nogen ikke. Dette kan eksempelvis ses ved Marcus’ tidligere nævnte oplevelse hos naboen, hvor der både var tilstedeværende, der kendte til hans situation, og andre ikke (Bilag C).

6.1.3 Afsløre eller passere?

At blive anklaget for noget et individ selv mener er forkert, kan få individet til, at aktivt trække sig tilbage fra sin omgangskreds, og give en følelse af at være følelsesmæssigt utilgængelig. Over halvdelen af informanterne i Hoyle et al.’s (2016) undersøgelse oplyser, at de føler de lukker sig ned fra omverdenen efter anklagen mod dem, men samtidig hellere ville undlade, at fortælle venner om anklagen og trække sig tilbage fra dem uden forklaring, ville være den bedste måde at håndtere en sådan situation. Eric nævner i følgende citat, at han ikke fortalte om anklagen til sine venner til at begynde med:

“(…) jeg har fortalt det til 2 eller 3 af mine kammerater. De ved det godt. Hvilket også er mine 3 sådan tætteste kammerater, fordi de kunne også godt mærke at jeg var påvirket af et eller andet. Og de vidste jo selvfølgelig ikke hvad, så det var ligesom der jeg fortalte hvordan og hvorledes” (Bilag A).

Eric’s citat viser her, at hans opførsel gav hans venner mistanke om, at han var påvirket af noget. Ved en sådan ændring af opførsel og tilbagetrækning, vil venner kunne få det svært ved at forstå hvorfor den mistænkte får en mere og mere selvisolerende adfærd, og den mistænkte vil ikke selv være klar over sin egen selvisolationiske adfærd. Besiddelsen af en hemmelig, potentielt miskrediterede brist vil dermed få en større betydning, når de personer, for hvem den pågældende endnu ikke har afsløret sig, ikke er fremmede for ham, men venner (Goffman, 2021).

Ved ovenstående citat, oplyser Eric at han forsøgte 'at passere', altså håndteringsstrategien om at holde sit stigma hemmeligt, overfor sine venner. Men da hans venner kunne mærke at noget havde hændt og at han var påvirket af noget, blev det for svært at opretholde sin passering. I lighed med Eric, klarede Marcus heller ej at fastholde en passering ovenfor sin mor og nogle af hans venner:

“(…) jeg gik lidt stille med det i starten. Men til sidst så kunne jeg ligesom ikke mere, så måtte jeg fortælle min mor det. Selvfølgelig tog hun det... Hun blev jo ked af det, men støttede jo mig i det. Jeg fortalte det også til to af mine kammerater” (Bilag C).

En grund til hvorfor Marcus ikke kunne passere overfor sin mor og hans venner, kan være, at han tilbringer meget tid med dem, idet risikoen for, at andre mennesker får adgang til den miskrediterede information øger, desto mere tid, parterne tilbringer i hinandens selskab. Selvom Eric og Marcus ikke fortsatte at passere overfor venner og familie, fik de selv valget om de skulle fortælle dem om situationen eller ej. Oliver derimod, blev mere tvunget til at passere overfor sine nærmeste da politiet fortalte, at han ikke burde snakke med for mange om sin situation:

“Jeg blev også direkte frarådet i at snakke med for mange om det. Både ens nærmeste, og venner og sådan, som kendte min ekskæreste. Fordi hvis det var på et tidspunkt, at de skulle vidne eller andet, eller stå frem med et eller andet. Så var det bedst, at de ikke vidste noget. Som gjorde jo så jeg følte en afmagt, når det ligesom blev puttet ned over en, men også fordi jeg blev frarådet at tale med folk om tingene” (Bilag B).

Denne afmagt som Oliver beskriver, ses også ved Hoyle et al.'s (2016) informanter, som beskriver at de var frustrerede over at ikke kunne snakke med hvem de ville, om anklagerne. Selvom der er legitime grunde til dette, da de kan blive indkaldt som vidner, kan dette give konsekvenser for den stigmatiserede, da der er en risiko for, at de mistænkte kan miste adskillig social støtte og dermed risikere yderligere social isolation (ibid.)

Ligesom Erics venner kunne mærke at han var påvirket af noget, kan der være mulighed for at nogen af Oliver's venner også ville være uforstående overfor hans tiltagende selvisolerende adfærd. Men Oliver kunne dog ikke lade være at passere ovenfor sin nye kæreste og sine forældre:

“(…) jeg blev frarådet at tale med folk om tingene. Som holdt i en vis grad. Jeg fik talt med mine forældre om det og jeg fik talt med min kæreste om det. Min nye kæreste selvfølgelig” (Bilag B).

At Oliver ikke kunne lade være med at snakke med sin nye kæreste og forældre om sagen, kan virke forståeligt, da det, at han fortæller om situationen til dem, indikerer, at han ønsker at bevare en god relation til mennesker han er glad for. Denne indikation ses ift., at hvis en god relation kan opretholdes, kræver det, at parterne udveksler en gunstig mængde med private oplysninger om sig selv som et tegn på gensidig tillid (Goffman, 2021), hvor Oliver her fortæller om en meget privat oplysning som fylder meget for ham. Selvom Oliver's nye kæreste og forældre blev bevidste om hændelsen, formåede han i vellykket grad at hemmeligholde sit potentielle miskrediterede stigma, og dermed at passere, på arbejdspladsen:

“Og så var det jo svært at... Nu er jeg jo i selvstændigt arbejde og ejer et firma, så for mit vedkommende måtte jeg lukke ned for dagen. Jeg har også noget fysisk butik som var åben og jeg havde også et arrangement samme aften, som jeg alt sammen måtte aflyse. Og ja, det er jo selvfølgelig lidt uden en begrundelse, fordi man kan jo ikke rigtigt bare sige til folk, at... hvordan det er...” (Bilag B).

Men selvom det lykkes for Oliver at passere og dermed bevare sin identitet som *'normal'* på arbejdspladsen, er hans passering ikke uden omkostninger og farer da han lever i en konstant risiko og frygt for at blive afsløret som miskrediteret og dermed risikere at blive stigmatiseret.

6.1.4 Uskyldig indtil det modsatte er bevist...eller?

Som tidligere nævnt, skal enhver mistænkt anses som uskyldig indtil det modsatte er bevist jf. EMRK art. 6, stk. 2 (1998), men det kan tyde på, at dette kun er et ideal, da mange mistænke føler de er skyldige med det samme de er anklaget for en forbrydelse (Davis, 2004; Hoyle et al., 2016; Davies, 2011). At flere dele af samfundet kan stigmatisere individer der er mistænkte for voldtægt, kun baseret på antagelser om at de er skyldige, har vi nu set er muligt. Alligevel er der en del af samfundet, som ikke er nævnt indtil videre, hvilket er politiet. Men politiet kan ikke gøre deres efterforskningsarbejde på baggrund af antagelse fra den ene eller anden side, da de er forpligtet til at være objektive jf. retsplejelovens § 96, stk. 2. (2022). Dog er kravet om objektivitet kun et juridisk ideal, som alligevel ikke er menneskeligt muligt at efterleve fuldkommen (Jakobsen, 2021). Hvordan politiet arbejder med voldtægtssager og deres efterforskningsarbejde er ikke af interesse for nærværende undersøgelse, hvorfor der kun analyseres på informanternes oplevelser og følelser i mødet med politiet, hvilket kommer til udtryk i Marcus' citat:

"Dengang jeg var til afhøring, så var det ligesom om at alt hvad jeg fortalte og forklarede, så var de ligeglade med det. (...) de gik mere op i alt andet end lige mig. Det synes jeg sgu ikke var i orden. Det var mig der gik i det uviste" (Bilag C).

Med Marcus' citat, kan det tyde på, at han havde en oplevelse af, at politiet også stigmatiserede ham som voldtægtsforbryder under afhøringen. I lighed med Marcus' oplevelse, har flere mistænkte, i henholdsvis Storbritannien og USA, i deres møde med politiet, haft en følelse af at politiet ikke er interesserede i det faktiske hændelsesforløb, men nærmere at sikre en domfældelse og fremstille 'beviser' som kan støtte op om deres mistanke (Davis, 2004; Hoyle et al., 2016). Marcus havde en følelse af at "(...) de gik mere op i alt andet end lige mig (Bilag C), hvor denne følelse og den følte stigmatisering, også kommer til udtryk efter, at kvinden der anmeldte ham, skrev og ringede til ham i tid og utide, kun for at genere ham, så han til sidst var nødt til at blokere hendes telefonnummer:

"En dag blev jeg ringet op fra politiet, at jeg skulle lade være med at genere hende (...) Så da sagde jeg til dem [politiet], at hvis de ikke fik styr på hende nu, så gjorde jeg det selv. Men han ville lige... Så siden da har jeg ikke hørt fra hende" (Bilag C).

Siden kvinden stoppede med at genere Marcus efter, at politiet ringede til ham, kan dette være et tegn på, at politiet ringede tilbage til kvinden for at få en afklaring på kontakten mellem hende og Marcus. Men med ovenstående citat, kan det også tyde på, at Marcus havde en oplevelse af at politiet allerede på forhånd havde bestemt sig for, at det var Marcus som generte kvinden, og modsat, hvorfor det kan antages, at Marcus, igen, har følt sig stigmatiseret. Marcus udtrykker videre, at han tænkte, at hans oplevelse med politiet og følelsen af at blive stigmatiseret, var på baggrund af hans køn:

"Jeg tænkte lidt sådan at det var jo mig der var manden, så det er jo mig der får det hele, det går ud over mig. Det var det jeg gik og tænkte fordi at hun har det sidste ordet" (Bilag C).

Den tanke, Marcus havde, kan komme på baggrund af forventningen om at mænd skal være mere aggressive end kvinder og at voldtægt er et resultat af mændenes ukontrollerbare lyst (Heinskou, 2016), eller ved inddragelse af patriarkalsk historie, hvor mænd ses som onde, der i størstedelen af historien har draget fordel af kvindelig underkastelse både strukturelt, socialt, kulturelt og seksuelt gennem overgreb og voldtægt (ibid.). Oliver, deler også tanker om hvordan det er at være mand i en voldtægtsanmeldelse:

"Min holdning og tanke i det er, at jamen det er for kvinder væsentlig nemmere at slippe ud af sådan en sag. (...) det har hele tiden været min tanke, at jeg altid har været det svageste køn, hvis det skulle ende ud i en sag eller ende ud i et eller andet, så har jeg bare altid følt at jeg ville stå svagest. (...) jeg har nok følt mig som et offer i det, også fordi jamen at jeg har været i en sag om falsk anklage omkring netop den sag. Men selvfølgelig i selve voldtægtssagen, ville jeg jo aldrig stå som offeret, der vil jeg altid stå som den mistænkte i det. Selvom det så blev lukket ned" (Bilag B).

Denne tanke om at stigmatisering kan forekomme på baggrund af køn, deler Marcus og Oliver, men hvor Oliver fik en anderledes behandling end Marcus, men selv frygtede en ‘forkert proces’:

“(…) ikke alle der får den behandling. Nok også fordi, at igen, det er en total hvor det hurtigt kan, uanset hvad, så vil sigtet og mistænkt altid være mand, så hvis man sidder overfor den forkerte, så vil jeg frygte - igen, det var ikke for mit tilfælde - men så vil jeg hurtig frygte at så kan det være svært at holde sig objektiv som politimand siddende i en afhøring hvor man ligesom skal forholde sig til begge sider af sagen. Men også pga. naturlige og biologiske årsager, som også blev beskrevet i min sag, men ja, at det er jo nemt at være mand fordi man er større og typisk også overlegen overfor kvinden og fysisk stærk og sådan nogle ting, som gør det nemmere for en man at være mistænkt i en sådan sag, end det modsatte. Så der vil jeg da frygte for mange at der nok også lige sker en forkert proces fordi det var også denne her forkerte proces som jeg også frygtet ville ske for mig også” (Bilag B).

Det kan tænkes, at denne ‘forkerte proces’ Oliver henviser til, er den proces, Marcus oplevede, da der ikke forelå beviser for falsk anklage i Marcus’ sag. Heldigvis for Oliver’s sag, eksisterede der beviser, hvorfor han, i modsætning til Marcus, ikke har følt på en stigmatisering fra politiets side, og derfor udtrykker, at “politiets håndtering overfor mig (...) var meget positiv” (Bilag B). Uddybende, fortæller Oliver at han fik “en anderledes form for behandling” (Bilag B), fordi der var “nogle bevismaterialer og noget som, hun [ekskæresten] selv havde afleveret, som gjorde at jeg var lidt mere uskyldig fremfor skyldig” (Bilag B). Grundet de bevismaterialer, der var i sagen, så var det “derfor han [efterforskeren] ikke ville køre normal procedure på det” (Bilag B). Selvom Oliver fortæller at han kan “kun sige rosende ord” (Bilag B) om politiets håndtering af hans sag, mener han, og hans advokat, også at det ville være et helt andet udfald hvis ikke der fandtes nogle bevismaterialerne for falsk anklage:

“(…) jeg har været heldig på at der er nogle bevismaterialer. Jeg ser stadig min advokat engang imellem for at snakke med ham og han siger også at hvis det ikke var for de få ting og materialer som hun selv har afleveret, så havde jeg fået en rigtig skidt situation, uanset hvad der havde været sandt” (Bilag B).

Som Oliver selv benævner i ovenstående citat, kunne situationen udvikles anderledes, uanset hvad som er det faktiske hændelsesforløb, hvorfor bevismaterialer har en stor styrke i udfaldet af en sag og dermed oplevelsen af politiets håndtering.

6.2 Følelsen af forkerthed og personlig skam

I følgende citat, fortæller Eric, at det føltes helt urealistisk og forkert, at han blev bragt ind til en personundersøgelse, da han blev anklaget for voldtægt: "(...) Og det var jo selvfølgelig fuldstændig urealistisk og stå i det der scenariet" (Bilag A). Erics følelse af at blive stigmatiseret, kan knyttes op til skam, hvor skamfølelsen kan optræde som en tidlig, nærmest instinktiv detektor for næsten enhver form for forkerthed (Sørensen, 2013). Skam vil derfor opstå, når man ikke bliver set som den, man er, og når man føler sig forkert, mødt og behandlet, samt spejlet forkert tilbage (ibid.). Mistænkte i voldtægtsager vil derfor kunne få en følelse af skam og forkerthed af, at de bliver stigmatiseret som en voldtægtsforbryder, selvom de ikke ser sig selv som en voldtægtsforbryder eller er blevet dømt for handlingen (Hoyle et al., 2016). Denne følelse af forkerthed og skam, kan derfor opstå når et stigmatiseret individ, som Eric, som udgangspunkt, ser sig selv som 'normal', men hvor de andre 'normale' kun ser den stigmatiserede som miskrediteret og afvigende fra omverden, hvorfor dette kan påvirke hvordan den stigmatiserede, egentlig opfatter sig selv (Goffman, 2021).

6.2.1 Overgangen fra 'normal' til mistænkt for voldtægt

At blive anmeldt som seksualforbryder sætter gang en række chokerende og skræmmende følelser, som ofte begynder med et tidligt morgenopkald fra en politibetjent, som måske skal ransage hjemmet og efterfølgende arrestere en (Craig, 2014). Hvis individet ikke bliver oplyst, eller ved, hvad politiopkaldet omhandler, kan de chokerende og skræmmende følelser, derfor være der ifm., at individet nu ved, at han kan blive stigmatiseret som kriminel, men ikke specifikt som seksualforbryder (endnu). Disse chokerende og skræmmende følelserne kan være meget smertefulde, da der til og med har været tilfælde af personer, der er anklaget for lovovertrædelser, der dør under, eller kort tid efter, politiets ransagning af hjem (Press Association, 2015). Perioden efter den første kontakten med politiet, kan derfor bestå af meget angst, hvilket kan forårsage søvnløshed og panikanfald, da den mistænkte forestiller sig skræmmende og de værst tænkelige konsekvenser, som fx fængselsstraf eller at få tvangsfjernet sine børn (Hoyle et al, 2016). Denne skræmmende forestilling om hvad der skulle ske med en, fik Marcus til at spekulere efter at han fik at vide, at både hans kammerater og hans chef havde været til afhøring, før Marcus selv havde haft kontakt med politiet: "(...) jeg kan ikke forstå hvorfor jeg ikke fik noget at vide af politiet. (...) jeg vidste jo ikke, om jeg skulle ind eller skal jeg ikke ind. Hvad sker der? Så jeg stod bare i det uvisse" (Bilag C). I spørgsmålet om hvordan

Marcus havde det lige efter hans første kontakt med politiet om anmeldelsen og perioden op til sagsafgørelsen, udtrykte han at han var bange for at ende i fængsel som en af hans kammerater:

“Jeg passet mit arbejde, men jeg spekulerede hele tiden. Det sad hele tiden i hovedet, i tankerne. Jeg har en kammerat, der lige har været inde, som havde 2,5 år for det, fordi han blev skyldig dømt. Så synes jo ikke, at det sådan var sjovt” (Bilag C).

Selvom Marcus kunne passe sit arbejde, fyldte anmeldelsen fortsat meget for ham. I forlængelse heraf, beskriver flere af informanterne i Hoyle et al.'s (2016) undersøgelse at have det svært ved at koncentrere sig pga. anmeldelsen. 1/3 af informanterne nævnte også PTSD samt et seriøst og alvorligt chok som direkte følge af anklagerne. Hoyle et al. (2016) beskriver disse følelser som bemærkelsesværdige, da de også udvikles så stærkt, også for dem, der ikke er sigtet for en lovovertrædelse, men kun mistænkt i en sag. Denne dybe følelse af chok oplever flere i starten (Davis, 2004), ligeledes at det i starten er specielt hårdt for en person som er mistænkt for voldtægt, hvilket både Eric, Oliver og Marcus kan genkendes i: “Den første måned efter, så var jeg altså helt tom. Jeg så virkelig ikke mening med livet” (Bilag A), “Sværest har det været i tiden lige efter. Jeg tror nok det trak nok det meste af en måned eller to frem eller sådan noget, fra jeg snakket med politiet første gang” (Bilag B) & “Det var sgu ikke nemt lige i starten” (Bilag C).

Det dybe chok ses ofte med den verbale reaktion; “nej, ikke mig, det må være en fejl”, men også en indre følelse af at være isoleret og helt alene, uanset hvor mange mennesker som er omkring en (Davis, 2004). Følelsen af at der må være sket en fejl, kan knyttes op til tanken om at det er usandsynligt at anmeldelsen omhandler en selv. Denne uvirkelighedsfølelse kunne Eric mærke på kroppen når det skulle udføres en personundersøgelse på ham: “(...) Og det var jo selvfølgelig fuldstændig urealistisk og stå i det der scenariet og totalt grænseoverskridende at skulle blive testet på sådan noget. (...) Altså det var noget af en oplevelse” (Bilag A). Eric fortæller også, at det ikke kun var ham som var chokeret og overvældet over situationen, men hans familie var også “(...) lidt rundt på gulvet om hvad der lige er foregået” (Bilag A). Chokket af, lige pludselig at blive ringet op af politiet og blive fortalt at man er mistænkt for en seksualforbrydelse, er også noget Oliver kunne genkende sig i:

“(…) Så selvfølgelig selve samtalen, og det at blive ringet op af politiet.. Nu har jeg altså hverken kørt for stærkt eller noget som helst, så jeg har aldrig haft nogen dialog eller haft noget med politiet at gøre førhen. Så det kom jo selvfølgelig meget som et chok, også fordi det er selvfølgelig en meget alvorlig ting at komme med. Så det rammer jo en, også fordi man er så meget uforstående over, både situationen og hvorfor personen har gjort det, og fordi det er jo ikke det sande billede i det. Så man står et eller andet sted, hvor man tænker og føler en eller anden form for afmagt i hvad fanden man lige skal gøre i det her, ik?” (Bilag B).

Oliver, som oplevede at hans ekskæreste anmeldte ham for voldtægt, fortæller i ovenstående citat om en uforståenhed overfor både situationen og hvorfor personen har gjort det. Når en anmeldelse kommer fra en person man har haft stor tillid til, vil dette kunne give en følelse af at blive svigtet og krænket (Hoyle et al., 2016). Oliver oplevede derfor både et chok i forlængelse af lige pludselig at blive mistænkt for voldtægt, men også et chok i form af svigt eftersom en person man har haft stor tillid til, er den samme personen som tildeler ham et statusskifte fra ‘normal’ til stigmatiseret: “(…) Men han [politibetjenten] ringede mig op der, som selvfølgelig kom som et stort chok for mig, også fordi det jo selvfølgelig er en anden side end selve anmeldelsen” (Bilag B). Oliver uddyber desuden at dette svigt gav ham en følelse af skrøbelighed: “(…) når man har været sammen med en person, som jeg har med min ekskæreste, som lige pludselig finder på at anmelde og gør som hun har gjort. Så føler man sig lige pludselig meget skrøbelig i det. (...) det er jo også noget der kunne give yderligere konsekvenser og udfordringer for mit vedkommende” (Bilag B).

6.2.2 Stigmaets indflydelse på selvopfattelse og social opførsel

At blive mistænkt for en forbrydelse vil ændre et menneske dybt og uopretteligt (Hoyle et al., 2016), som kan påvirke den mistænktes selvopfattelse. Påvirkningen af den mistænktes selvopfattelse kan derfor resultere i flere psykologiske følgevirkninger, som yderligere kan medføre ændringer i tankegang og situationer, både bevidst og ubevidst. Eric fortæller at de psykologiske følgevirkningerne som kan opstå ved at blive mistænkt, er noget der burde sættes mere fokus på, hvis man skal undgå frygtelige udfald:

“(…) jeg føler i hvert fald at det skal være et fokus på det, fordi ellers tror jeg nemt, at for en der måske ikke er særlig - hvad skal man sige – psykisk stabil, så tror jeg hurtigt det kunne ende ud i noget selvskaade og endnu værre” (Bilag A).

I henhold til Erics ovenstående citat, kan der ses flere udarbejdede undersøgelser, i henholdsvis Storbritannien og USA, der præsenterer de psykologiske følger, som kan opstå, både på kort sigt og lang sigt, af at blive fejlagtigt dømt til fængsel eller dødsstraf (Grounds, 2004;

Wildeman, Costelloe & Schehr, 2011; Westervelt & Cook, 2009). Alligevel kan de samme psykologiske følgevirkninger også ses i undersøgelser fra de samme lande, med informanter, der aldrig er blevet retsforfulgt. Nogle af disse følgevirkninger er bl.a. stress, angst, forstyrret søvn, mareridt, udbrændthed, depression og generelt svækket psykisk sundhed (Davis, 2004; Hoyle et al., 2016). Oliver kan genkendes i nogle af de psykologiske følgevirkningerne, som søvnløse nætter og psykisk belastning:

“(…) det har selvfølgelig påvirket mig væsentligt. (…) Fordi det er meget belastende psykisk af gode grunde. Men også hele processen i det, som kom som et chok, og jeg havde meget dårlig søvn efter. Men også fordi der var nogle af de ting der blev læst op eller politiet læste op fra hendes afhøring og hendes anmeldelse, hvor der selvfølgelig beskriver mig og mine handlinger eller såkaldte handlinger, som hun beskriver som noget det ikke har været og som en person jeg ikke er eller noget jeg ikke har gjort. Den stemme af politiet, selvom han har en meget rolig stemme, han jeg snakkede med, så har jeg alligevel nogle gange kunne ligget søvnløs og vågen om natten og sådan noget. Eller bare hvis jeg sad for mig selv, så vil jeg høre den der stemme hvor han sidder ligesom og læser det op. Det er nok noget der har ramt mig mest og også i ens tid hvor det var den som ligesom blev ved med at nage.” (Bilag B).

I Olivers citat ovenover fortæller han, at beskrivelserne af ham, er noget som pludselig kan dukke op i tankerne og ramme ham, hvilket også flere falskt anklagede oplever (Hoyle et al., 2016). Dette er også noget Eric kan genkende sig i: “(…) det har ødelagt så meget for mig. Det er helt vildt. Jeg tænker stadig tit på det. Lige pludselig kan det bare poppe op i mit hovede. Så tænker jeg på det” (Bilag A). Flere mistænkte, som heller aldrig er blevet retsforfulgt, har også oplevet at de prøver at isolere sig selv for dermed at undgå alt hvad der kan give dem flashbacks, frygt eller enhver påmindelse om de frygtelige minderne fra deres afhøring (Hoyle et al., 2016). Eric giver endvidere udtryk for, en følelse af opgivenhed og meningsløshed, som er følelser som kan ses i sammenhæng med symptomer på depression (Kessing, 2021), når han fortæller om hvordan anklagen har påvirket hans skolegang:

“Og skolen tog jeg slet ikke seriøst mere. (…) skolen den var jeg så ligeglad med efter. Jeg kom bare for at komme. Det passede jo med at det var der, vi havde terminsprøver, og til terminsprøverne fik jeg meget ringere karakter, end hvad jeg plejer. Altså det påvirkede virkelig alt i min hverdag fuldstændigt, og skolen den blev fuldstændig tilsidesat” (Bilag A).

Det at isolere sig selv, afskære sig fra dagligt socialt samvær og få en følelse af opgivenhed, ligesom det Eric oplever, er noget, mange stigmatiserende mennesker gør i forsøg på at undgå kontakt med de ‘normale’. Men denne form for selvisolation kan føre til, at den stigmatiserede bliver deprimeret, mistænksom, ængstelig og forvirret (Goffman, 2021). Depression og symptomer hertil er gentagne, i flere undersøgelser om følgevirkningerne af at blive falskt anklaget (Davis, 2004; Hoyle, et al., 2016).

Desuden fortæller Eric også, at han fik det svært med at se en mening med livet, hvilket er noget som ofte kommer til udtryk hvis ens livssituation føles uudholdeligt:

“(…) Jeg så virkelig ingen mening med livet. Altså jeg kunne ikke... Der var ikke noget der var vigtigt for mig. (...) For jeg ved i hvert fald at det skal meget til før jeg ryger ned i et hul, og jeg var langt nede. Jeg havde det meget svært faktisk. Jeg så ingen grund til at leve, når det var værst. Jeg var i hvert fald virkelig langt nede. (...) det har sgu været noget hårdt at komme igennem” (Bilag A).

Det, at Eric ikke så en grund til at leve mere, er han ikke alene om. Flere, der er blevet fejlagtigt mistænkt for en forbrydelse, har ydermere haft et ønske om at tage livet af sig selv for at flygte fra sit traume (Hoyle et al., 2016). Det kan være svært at forestille sig, hvordan nogen, der er falske anklaget, kunne overveje selvmord, idet individerne ved, at de faktisk er uskyldige i anklagen. Faktisk, kan enhver indrømmelse af en sådan tanke, nemt misforstås som en indikator for skyld i anklagen (ibid.).

Marcus, som tidligere har været glad for at tage i byen og gøre ‘normale’ aktiviteter som andre ‘normale’ unge mennesker, isolerer sig fra noget han normalt ville have deltaget i: “Ja, jeg tager meget afstand. Jeg går hellere ikke i byen længere, som jeg tidligere har gjort. Jeg vil helst ikke, hvis der er for mange kvinder eller piger eller noget. Jeg ved aldrig hvad der sker igen” (Bilag C). Marcus, som blev anmeldt for voldtægt, efter at han havde samleje med en kvinde til en festlig begivenhed, tager derfor ikke til festlige begivenheder mere: “Jeg går ikke i byen og jeg tager heller ikke til større koncerter” (Bilag C). At Marcus nu snarere selvisolerer end at tage til begivenheder som han tidligere ville gjort, tyder på at han søger væk fra de ‘normale’, i et forsøg på at undgå at blive stigmatiseret, fordi han selv ved, at han er i risiko for stigma. Ved en bevidst undgåelse af de situationer, hvor Marcus kan føle sig stigmatiseret, indikerer dette derfor, at han efterprøver at opnå ‘den gode tilpasning’, sådan at han kan acceptere sig selv som ‘normal’. Marcus’ udeblivelse af byture og koncerter hvor der kan være mange ‘uvidende’ deltagere, formår Marcus vellykket ‘at passere’ som et potentielt miskrediteret individ. Marcus fortæller også i ovenstående citat at han helst ikke vil at der er for mange kvinder eller piger til stede, hvilket tyder på at denne frygten for at blive afsløret, tydeliggør at følgevirkningerne af at blive mistænkt ikke er tidsbegrænset, men kan også præge udviklingen af fremtidige forhold (Hoyle et al., 2016). Marcus fortæller desuden, at hans relation til kvinder og seksuelle situationer også er forandret ved at han nu har fået en øget forsigtighed efter anmeldelsen:

“(…) men jeg tager mig ekstra tid lige til at lære dem at kende nu. Ja, jeg tør sgu ikke altid lige at tage med dem hjem, hvis det er det, de gerne vil. Jeg tager det lige ekstra med ro” (Bilag C).

Også Eric udtrykker en forandring i sin tankegang efter anmeldelsen, både at han spørger et par gange ekstra om samtykke til samleje, men også med en frygt for at blive anmeldt igen. Ved at spørge et par ekstra gange om samtykke til samleje, kan dette indikere at Eric har fået en øget forsigtighed, hvilket er noget flere mistænkte kan opleve (Hoyle et al., 2016). Denne øgede forsigtighed kan ses på, som en måde hvorpå Eric, som et stigmatiseret individ, forsøger indirekte at forbedre sin position. I spørgsmål til om Eric har fået en øget forsigtighed ved seksuelle situationer, svarer han følgende:

“Ja, både og, vil jeg sige. Jeg har altid været sådan at begge parter skal være med på det. Det skal ikke være nogen, der føler sig presset til noget, og sådan har jeg altid haft det. Men ja, jeg spørger af ren refleks altid, og måske 2-3 gange mere, bare for at være 100 % sikker. Fordi jeg vil jo selvfølgelig ikke presse nogen til noget. Det er jo klart. Men altså det er klart at jeg har lidt den her bange fornemmelse i baghovedet et eller andet sted. Gad vide hvis hun lige pludselig bare har fortrudt kun, og så vælger at melde mig fordi hende der valgte at melde mig, hun skrev til mig samme aften at ‘det var hyggeligt’ og om vi skulle finde en anden dag også. Og det vil jeg jo ikke mene, personligt selv at man skriver til en som man siger har voldtaget en. Men ja. Det er sat meget gang i ens baghoved” (Bilag A).

En analysering af alle ens handlinger er noget flere mistænkte oplever efter en anmeldelse (Hoyle et al., 2016), hvilket Eric også har oplevet, idet hans sexliv nu er præget af en frygt for at gøre noget forkert:

“Og jeg har det også sådan efterfølgende, hvor jeg har været sammen med nogen og sådan noget, så når jeg ligger i sengen, dagen efter for eksempel, så kan jeg ligge med en bagtanke om ‘gad vide om hun har følt sig presset’ og sådan ting. Så det har ødelagt vildt meget for mig og hvordan jeg har det” (Bilag A).

Oliver, som stadigvæk har den samme kæreste som han havde da han blev anmeldt af sin ekskæreste, kan også mærke at hans sexliv er stærkt præget af voldtægtsanmeldelsen:

“(…) det dét nok har påvirket mest, eller hvor det i hvert fald gjorde og var jeg også selvfølgelig i tiden efter, hvor at jeg havde det, ja faktisk fra på dagen hvor jeg blev ringet op af politiet, og i lang tid efter, så havde jeg det svært overfor min kæreste ift. både sex med min kæreste, men også bare det at sove sammen i samme seng. Det havde jeg det svært med. Det var også mange ting hvor, at jeg ikke havde lyst til at blive rørt ved, og jeg havde ikke lyst til at gøre noget som helst, fordi at jeg var bange for det. Selvfølgelig også fordi det var nyt for hende og mig, lige præcis på det tidspunkt. Men når man har været sammen med en person, som jeg har med min ekskæreste, som lige pludselig finder på at anmelde og gør som hun har gjort. Så følger man sig lige pludselig meget skrøbelig i det. Også i hvad man ligesom tør at gøre og skal gøre, og hvornår er noget misforstået og hvornår er noget ikke misforstået. Så der var i alt en sådan vis berøringsangst fra min side til min kæreste i en lang periode efter, fordi at jeg i frygt for at noget af det bliver misforstået som det ikke var tiltænkt” (Bilag B).

Oliver påpeger ved ovenstående citat, at voldtægtsanmeldelsen har givet ham berøringsangst og vanskeligheder ved at sove i samme seng som sin kæreste. Voldtægtsanmeldelsen påvirker derfor ikke kun Oliver, men også hans kæreste. Dette er kæresteparret ikke alene om, da flere undersøgelser viser, at en af de mest udbredte følger af at blive falsk anklaget, er skade på partnerforhold (Grounds, 2005). Derfor kan det at blive falskt anklaget, resultere i et svært skift i livet til alle dem der er påvirket (Davis, 2004), hvilket ikke kun gælder for den anklagede, men også dens nærmeste familie og venner (Hoyle et al., 2016). Dette kan ses i følgende citater, hvor både Eric, Oliver og Marcus forklarer at deres personlige belastning og stigmatisering på baggrund af anmeldelsen også har blevet overdraget til venner og familie: ”Overvældende for både mig og min familie, fordi at der er jo ingen af os der nogensinde har set det her komme. (...) “Mine kammerater blev faktisk rigtig sure, selvfølgelig ikke på mig, men på hende. (...) Så de var sådan meget rystet omkring det.” (Bilag A), “Det har selvfølgelig påvirket mig væsentligt. Både overfor min kæreste i perioden og også overfor både venner og familie” (Bilag B) & “(...) så måtte jeg fortælle min mor det. Selvfølgelig tog hun det... Hun blev jo ked af det, men støttede jo mig i det” (Bilag C).

7. Diskussion: Fra mistænkt til offer

Indenfor kriminologien, findes sidegrenen viktimologi, som sætter fokus på ofrenes rolle i straffesystemet og belyser 'læren om ofret' (Newburn, 2013). Viktiminologien har, i både teori og praksis, en tilbøjelighed til at bruge begrebet 'offer' uden nærmere definition og som klart adskilt fra begrebet 'forbryder'. Men i virkeligheden er der ofre, som også er eller har været forbrydere, og ofre, der ikke bliver betragtet sårbare nok til at få en officiel offerstatus (Nielsen, 2013). Det er den sidstnævnte form for ofre, som ses i sammenhæng med nærværende undersøgelse. Ifølge viktiminologien og FN's konvention om retfærdighed for ofre (UN, 1985), kan et offer bl.a. defineres som en person som "individuel eller kollektivt har lidt skade, herunder fysisk eller psykisk skade, følelsesmæssig lidelse, økonomisk tab eller væsentlig forringelse af deres grundlæggende rettigheder..." (Newburn, 2013), hvilket er nogle af de oplevelser som formodes de mistænkt fra den kvalitative analyse har oplevet. Informanter fra Hoyle et al. (2016) samt undersøgelsens informanter fortæller også selv, at de føler og anser sig som et offer (Bilag A, B & C), men det er tydeligt at de ikke bliver anerkendt som et pga. en stigmatisering som 'voldtægtsforbryder'. Ved at blive falsk anklaget for voldtægt, er man i princippet et offer i sagen, da anklageren, som først blev anset som et voldtægtsoffer ved anmeldelsen, men har overtrådt Straffelovens § 164 (2022), hvilket vil, i princippet, gøre anklageren til forbryderen i sagen. Således kan det tænkes, at den mistænkte er et slags offer, hvis sagen viser sig at omhandle falsk anklage. Men for at en voldtægtsanmeldelse skal defineres som falsk, skal der være beviser som tilsiger dette, hvorfor det ligeledes kan være besværligt at anerkende den tidligere mistænkte som et offer.

Personer som laver en anmeldelse, hvor de melder sig udsat for voldtægt, kan blive tilbudt støtte og rådgivning i form af psykologsamtaler, hjælpe telefoner etc., uanset om det er beviser for handlingen eller om det kun er baseret på en følelse af at blive voldtaget. Det er her sager om 'påstand mod påstand' bliver svært, da en person kan føle at der ikke har været samtykke til samleje, samtidig som den anden person føler at der helt klart var samtykke til handlingen. Det ses dog vigtigt at understrege, at selvom der ikke er sket en juridisk voldtægt, kan følelsen af et overgreb stadig være til stede for den enkelte. Men det er kun den ene part der bliver tilbudt hjælp, hvor det muligvis ville være behov for hjælp til begge parter, da det at blive mistænkt for voldtægt som man ikke har gjort, kan, som nævnt tidligere, udmønte sig i psykologiske og sociale traumer (Kanin, 1994). Både Eric, Oliver og Marcus fortæller i interviewene, at de synes, der er mangel på rådgivning og støtte fra samfundet for mennesker i deres situation. I interviewene blev det bl.a. nævnt, at et større fokus på området, samt nogen

man kan snakke med specifikt om dette, i form af en hjælpetelefon, psykologtimer etc., ville være fordelagtig for mennesker i samme situation (Bilag A, B & C). Olivers følgende citat, giver indblik i den frustration som kan forekomme når der ikke findes hjælpetiltag til den situation man er i:

“Noget det var lidt svært ved det hele var (...) fordi at nu som hun er det såkaldt offer i det her scenarie, så bliver hun tilbudt en masse ting omkring det hele og det andet, men jeg manglede lidt et eller andet. Jeg gik også til min advokat om det var noget jeg kunne tilbydes. Enten at snakke med psykolog eller socialrådgiver, eller nogen som helst som måske kunne forstå det anderledes og se det anderledes og måske hjælpe mig at bearbejde. Men der var bare ikke noget tilbud. Så var det jo svært. (...) Jeg nok, både er, typen der ikke så meget vil snakke om det, men også fordi jeg heller ikke har sådan nogen som jeg kan snakke med det om, sådan uden at holde igen. Fordi det er jo de der detaljer i sagen som jeg enten ikke ønsker at min kæreste skal høre om eller jeg heller ikke ønsker min familie skal høre om. Men nok også fordi der er en stor del sårbarhed i selve sagen, som for mit vedkommende, og måske generelt for mænd er heller ikke sjovt at rydde op i eller udstråle eller føle. Jeg havde jo ønsket at blive tilbudt noget i hvert fald, på det tidspunkt, så havde jeg taget til det og gjort noget ved det” (Bilag B).

8. Konklusion

Nærværende undersøgelse har haft til formål at undersøge, hvilke kategorier, og deres udbredelse, der kan ses af voldtægtsanmeldelser i MVJYs politikreds, samt at identificere de oplevelser og udfordringer der kan forekomme ved at blive mistænkt for voldtægt.

Den kvantitative analyse viser, at voldtægtsanmeldelserne kan opdeles i fem kategorier, hvor de 'tydelige' voldtægtsanmeldelser er dem, der fylder mest. De 'falske' voldtægtsanmeldelser er dem, der har været stor debat ved politiet, men nærværende undersøgelse viser, at denne kategori ikke fylder så meget, til trods for debatten. Kategorien er faktisk den kategori med lavest andel, foruden de 'ikke-efterforskede' anmeldelser. Politiet har til gengæld en større del 'grundløse' og 'uafklarede' anmeldelser, som kan ses i lighed med Spohn et al.'s (2014) undersøgelse, hvor deres kategori 'ubegrundede' ligeledes, fylder et stort antal af anmeldelserne. Eftersom det kan ses stor andel af de 'grundløse' og 'uafklarede' anmeldelser, kan disse være med til at mudre billedet af det totale antal og derfor kan bidrage til frustrationer og debatter. Det anses derfor som en vigtighed at få terminologien rigtigt på plads.

Efter interviews med mistænkte i voldtægtsanmeldelser og analysen hertil, bliver det tydeligt, at det at blive mistænkt for voldtægt, hvor man er uforstående overfor situationen, fylder rigtigt meget for det enkelte individ. Ligesom det kan ses ved informanterne i Hoyle et al.'s (2016) undersøgelse, døjede informanterne i nærværende undersøgelse ligeledes med en følelse af, at blive stigmatiseret af samfundet som 'voldtægtsforbryder' til trods for, at de ikke er blevet tiltalt for voldtægt. Udover stigmatiseringen af samfundet, påvirkede dette også de mistænkes selvopfattelse, som yderligere resulterede i psykologiske følgevirkninger. Nærværende undersøgelse konkluderer, at følgevirkningerne af at blive mistænkt for voldtægt resulterer i en psykisk sårbar situation for det enkelte individ. Endvidere ses, ligesom Hoyle et al. (2016) også anerkender, en vigtighed i at give en stemme til mennesker der er blevet mistænkt uden tiltale, for en seksualforbrydelse, uafhængig af om der ses beviser for falsk anklage eller ej.

9. Litteraturliste

- Andersen, L. B. (2012) Forskningskriterier. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M. & Klemmensen, R. (red.), *Metoder i Statskundskab* (s. 97-116). (2.udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Andersen, L. B., Binderkrantz, A. S. & Hansen, K. M. (2012). Forskningsdesign. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M. & Klemmensen, R. (red.), *Metoder i Statskundskab* (s. 66-96). (2.udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Balvig, F. & Kyvsgaard, B. (2010). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet: Offerundersøgelserne 2005 - 2009 med delvis opdatering for 2010*. København: Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitichefen, Det Kriminalpræventive Råd.
- Brinkmann, S. (2010). *Etik i en kvalitativ verden*. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L (red.), *Kvalitative metoder - en grundbog* (s. 429-446). (1.udg.) Kbh: Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015a). Kvalitative metoder, tilgange og perspektiver: En introduktion. I: *Kvalitative metoder: En grundbog* (2.udg.) (s.13-20). København: Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015b). Interview: Samtalen som forskningsmetode. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2016). *Kvalitative metoder: En grundbog*. Latvia: Hans Reitzels Forlag.
- Brooks, S.K. & Greenberg, N. (2020). Psychological impact of being wrongfully accused of criminal offences: A systematic literature review. *Medicine, Science and the Law*, 61(1), s. 44-54. Hentet d. 12/05/23 fra: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0025802420949069>
- Carlsen, L. T. (2018). Forskningsetik i praksis. I: Monrad, M. & Olesen, S. P. (Red.). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Craig, O. (2014, 21. juni). *Dragged from Bed at Dawn, Branded a Rapist, his Reputation Trashed*. Mail on Sunday. Hentet d. 10/05/23 fra: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2664619/Dragged-bed-dawn-brandedrapist-reputation-trashed-President-Oxford-Union-tells-utterly-horrific-story-yearlong-nightmare.html>
- Davies, P. (2011). The Impact of a Child protection Investigation: A personal reflective account. *Child & Family Social Work* (16)2, s. 201-209.
- Davis, L. (2004). *The experience of being falsely accused and incarcerated*. The Union Institute & University. Hentet d. 13/05/23 fra: <https://www.proquest.com/dissertations-theses/experience-being-falsely-accused-incarcerated/docview/305043512/se-2>
- de Vaus, D. A. (2001). *Research Design in Social Research*. London: Sage.

Duedahl, P. & Jacobsen, M. H. (2010). *Introduktion til dokumentanalyse*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

EMRK (1998). *Bekendtgørelse om ikrafttræden af lov om ændring af lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og om ændring af bilag til lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention*, BEK nr 749 af 19/10/1998. Hentet d. 03/05/23 fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1998/749>

Forvaltningsloven (2014). *Bekendtgørelse af forvaltningsloven*, LBK nr 433 af 22/04/2014. Hentet d. 03/05/23 fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/433#P27>

Goffman, E. (2021). *Stigma - om afvigerens sociale identitet*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Grounds, A. (2004). Psychological Consequences of Wrongful Conviction and Imprisonment. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 46, s. 165-182.

Hansen, K. M. (2012). Kvantitative datakilder. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M. & Klemmensen, R. (red.), *Metoder i Statskundskab* (s. 287-301). (2.udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Harrits, G. S., Pedersen, C. S. & Halkier, B. (2012). Indsamling af interviewdata. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M. & Klemmensen, R. (red.), *Metoder i Statskundskab* (s. 144-172). (2.udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Harrits, G. S., Pedersen, C. S., Halkier, B. & Møller, A., M. (2020). Indsamling af interviewdata. I: Hansen, K. M., Andersen, L. B. & Hansen, S. W. (red.), *Metoder i Statskundskab*. (3.udg.). København: Hans Reitzels Forlag. Hentet d. 22/04/23 fra: <https://metoderistatskundskab-3udg.digi.hansreitzel.dk/?id=p205>

Heinskou, M. B. (2016). The Narrative of Masculinity in False Reports of Rape: Victimization and the Question of Criminal Masculinities. I: Lander, I., Ravn, S. & Jon, N. (red.), *Masculinities in the Criminological Field: Control, Vulnerability and Risk-Taking* (s. 149-164). (1. udg.). New York: Routledge.

Hoyle, C., Speechley, N-E., & Burnett, R. (2016). *The Impact of Being Wrongly Accused of Abuse in Occupations of Trust: Victims' Voices*. University of Oxford, Centre for Criminology. Hentet 13/05/23 fra: https://www.law.ox.ac.uk/sites/files/oxlaw/the_impact_of_being_wrongly_accused_of_abuse_hoyle_speechley_burnett_final_26_may.pdf

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup & Rasmussen, S. (2018). *Kvalitative undersøgelser i praksis: Viden om mennesker og samfund*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Jacobsen, M. H. & Kristiansen, S. (2001). *Farligt feltarbejde - etik og etnografi i sociologien*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Jacobsen, M. H. (2004). Introduktion. I: Jacobsen, M. H. (red.), *Upassende sociologi - social samhandling, sensitive steder og hverdagens håndteringsstrategier* (s. 11-32). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Jakobsen, K. K. (2021). Falske anmeldelser - eller vanskelige sager? I: Søberg, T., Baumbach, T. & Minke, L. K. (red.), *Voldtægtssagen - retssystemets akilleshæl: teori og praksis* (s. 351-370). København K: Djøf Forlag.

Jakobsen, M. L. & Harrits, G. S. (2010). Kvalitativ analyse: kodning og dybtgående tekstanalyse. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M. & Klemmensen, R. (red.) *Metoder i Statskundskab*. København: Hans Reitzels Forlag.

Jakobsen, M. L. F. (2012). Kvalitativ analyse: kodning. I: Andersen, L. B., Hansen, K. M. & Klemmensen, R. (red.), *Metoder i Statskundskab* (s. 173-187). (2.udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Justitsministeriet (2020, 17. December). *Folketinget vedtager ny samtykkelov*. Hentet d. 31/03/23 fra: <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/folketinget-vedtager-ny-samtykkelov/>

Jørgensen, T. T. (2018). Effektmåling - design og fremgangsmåde. I: Jacobsen, M. H. (red.). *Metoder i kriminologi - Kilder, teknikker og tematikker* (s. 113-140). Kbh: Hans Reitzels Forlag.

Kanin, E. J. (1994). False Rape Allegations. *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 23 (No. 1), s. 81-92. Hentet d. 11/04/23 fra: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01541619>

Kessing, L. V. (2021, 11. marts). *Depression, en oversigt*. Sundhed: Patienthåndbogen. Hentet d. 12/05/23 fra: <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/psyke/sygdomme/depression/depression-en-oversigt/>

Kristiansen, S., & Krogstrup, H. K. (1999). *Deltagende observation: Introduktion til en samfundsvidenskabelig metode*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. (1997). *InterView*. København: Hans Reitzel Forlag.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview: Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.

Lange, R.T. (2011). Interrater Reliability. I: Kreutzer, J.S., DeLuca, J., Caplan, B. (red.) *Encyclopedia of Clinical Neuropsychology*. New York: Springer. Hentet d. 04/05/2023 fra: https://doi.org/10.1007/978-0-387-79948-3_1203

Larsen, A. K. (2010). *En enklere metode - Vejledning i samfundsvidenskabelig forskningsmetode*. København: Akademisk Forlag.

Laudrup, C., Laursen, B., Sidenius, K., Balvig, F., Martinussen, M. E. & Madsen, K. S. (2010). *Voldtægt der anmeldes ... Del VI: Voldtægtsanmelders vej gennem retssystemet*. Hentet d. 10.05.23 fra: <https://dkr.dk/media/7437/voldtaegt-der-anmeldes-vi-vej-retssys.pdf>

- Lisak, D. Gardinier, L., Nicksa, S. C. & Cotes, A. M. (2010). False Allegations of Sexual Assault: An Analysis of Ten Years of Reported Cases. *Violence Against Women*, 16(12), s. 1318-1334. Hentet d. 13/05/23 fra: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1077801210387747>
- Lonsway, K. A. (2010). Trying to Move the Elephant in the Living Room: Responding to the Challenge of False Rape Reports. *Violence Against Women*, 16(12), s. 1356-1371. Hentet d. 05/03/23 fra: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1077801210387750>
- Lybech, F. M. & Prieur, A. (2020). Gråzonen: Om henlagte voldtægtssager. *Retfærd: Nordisk Juridisk Tidsskrift*, 43 (1/164), s. 29-42.
- McMillan, L. (2018). Police officers' perceptions of false allegations of rape. *Gender and Gender Studies*, 27 (1), s. 9-21.
- Monrad, M. (2018). Analyse af tal. I: Monrad, M. & Olesen, S. P. (red.), *Forskningsmetode i socialt arbejde* (s. 203-230). København: Hans Reitzels Forlag.
- Monrad, M. & Olesen, S. P. (2018). Kvalitet og kritik. I: Olesen, S. P. & Monrad, M. (red.). *Forskningsmetode i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Morris, S. (2015, 11. november). *Police "Overlooked Threat" to Man Killed after Being Mistaken for Paedophile*. The Guardian. Hentet d. 09/05/23 fra: <http://www.theguardian.com/uk-news/2015/nov/11/police-overlooked-threatman-killed-mistaken-for-paedophile-bijan-ebrahimi>
- Møller, K. (2018). Dokumentanalyse - muligheder og begrænsninger i arkiveret information. I: Jacobsen, M. H. (red.). *Metoder i kriminologi - Kilder, teknikker og tematikker* (s.201-232). Kbh: Hans Reitzels Forlag.
- Newburn, T. (2013). *Criminology*. (2.udg.). London & New York: Routledge.
- Nielsen, B. G. (2013). Ofre i teori og praksis. I: Jacobsen, M. H. & Sørensen, A-S. (red.). *Kriminologi - en introduktion* (s. 101-122). Kbh: Hans Reitzels Forlag.
- Offentlighedsloven (2020). *Bekendtgørelse af lov om offentlighed i forvaltningen*, LBK nr 145 af 24/02/2020 fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/145>
- Pedersen, A. B. (2018). Kvantitative kriminalitetsdata. I: Jacobsen, M. H. (red.). *Metoder i kriminologi - Kilder, teknikker og tematikker* (s. 53-84). Kbh: Hans Reitzels Forlag.
- Petersen, K. E. & Ladefoged, L. (2020). Etik i den kvalitative forskningstradition. I: Petersen, K. E. & Ladefoged, L. (red.), *Forskning med børn og unge - Etik og etiske dilemmaer*. (1.udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Plumridge, G. S. & Sebba, J. (2016). *The impact of unproven allegations on foster carers*. The Rees Centre for Research in Fostering & Education University of Oxford. Hentet d. 10/05/23 fra: https://www.education.ox.ac.uk/wp-content/uploads/2019/05/ImpactofUnprovenAllegations_ReesCentreJuly2016.pdf

Politi (2015). Metoderapport - Strategisk Analyse. Hentet d. 10/05/23 fra: <https://dokodoc.com/metode-rapport-strategisk-analyse.html>

Politi (2020). *Midt- og Vestjyllands Politi - En fleksibel og resultatorienteret politikreds*. Hentet d. 10/05/23 fra politiets intranet.

Politi (u.å.). *Anmeld voldtægt og seksuelle overgreb*. Hentet d. 31/03/23 fra: <https://politi.dk/seksualforbrydelser/anmeld-voldtaegt-og-seksuelle-overgreb>

Press Association (2015, 13. oktober). *Man Dies while Police Officers Search his Home in Sunderland*. The Guardian. Hentet d. 10/05/23 fra: <http://www.theguardian.com/uk-news/2015/oct/13/man-dies-police-officerssearch-home-sunderland>

Retsplejeloven (2022). *Bekendtgørelse af lov om rettens pleje*, LBK nr 1655 af 25/12/2022. Hentet d. 10/05/23 fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1655>

Riis, O. (2018). Kvalitet i kvalitative studier. I: Jacobsen, M. H. & Jensen, S. Q. (red.) *Kvalitative udfordringer*. København: Hans Reitzel Forlag.

Scharling, N. (2019). *Efterforskere: Vi farer for hårdt frem i voldtægtssager*. Dansk Politi. Hentet d. 20.02.23 fra: <https://dansk-politi.dk/nyheder/efterforskere-vi-farer-hardt-frem-voldtaegtssager>

Skilbrei, M. & Stefansen, K. (2018). *Seksuell vold: En samfunnsvitenskapelig innføring*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Spencer, D. (2009). *Sex Offender as Homo Sacer*. *Punishment & Society*, 11, s. 219-240.

Spohn, C., White, C. & Tellis, K. (2014). Unfounding Sexual Assault: Examining the Decision to Unfound and Identifying False Reports. *Law & Society Review*, 48(1), s. 161-192. Hentet d. 13/05/23 fra: <https://www.jstor.org/stable/43670379>

Straffeloven (2020). *Bekendtgørelse af straffeloven*, LBK nr 1650 af 17/11/2020. Hentet d. 31/03/23 fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1650>

Straffeloven (2022). *Bekendtgørelse af straffeloven*, LBK nr 1360 af 28/09/2022. Hentet d. 07/03/23 fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1360#P216>

Sørensen, L. J. (2013). *Skam: medfødt og tillært - når skam fører til sjælemord*. Hans Reitzels Forlag.

Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2010). *Interviewet: Samtalen som forskningsmetode*. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder - en grundbog* (s. 29-54). (1.udg.) København: Hans Reitzels Forlag.

Toft, T. (2016). *Bachelorprojektet - sådan gør du!* Pretty Page. Hentet d. 05/04/23 fra: <https://hvadvildvide.dk/metode/validitet-og-reliabilitet/>

UN (1985). *The 1985 United Nations Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power*. Hentet d. 30/05/23 fra: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-basic-principles-justice-victims-crime-and-abuse>

Westervelt, S. and Cook, K. (2010). Framing Innocents: The wrongly convicted as victims of state harm. *Crime, Law and Social Change*, 53, s. 259-275.

Wildeman, J., Costelloe, M., and Schehr, R. (2011). Experiencing Wrongful and Unlawful Conviction. *Journal of Offender Rehabilitation*, 50, 7 s. 411-432.

10. Bilagsliste

Bilag A: Informant A, Eric

Bilag B: Informant B, Oliver

Bilag C: Informant C, Marcus

Bilag D: Interviewguide

Bilag E: Samtykkeerklæring